Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ★ 18 сентябрь 1968 йил, чоршанба ★ № 219 (14.081). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ШОЙМАРДОН ҚУДРАТОВ БИР КУНДА 25 ТОННА ПАХТА ТЕРДИ

Шўрчи районидаги «Советобод» совхозининг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи, машҳур механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шоймардон Қудратов «Ўзбекистон» маркали терим агрегати билан бир кунда 25 тонна пахта терди. Шоймардон Қудратов ҳозиргача терган пахтанинг миқдори 110 тоннага етди.

ПАХТАСИ ЯХШИ ОЧИЛГАН ПАЙКАЛЛАРГА МАШИНАЛАРНИ ТЕЗРОҚ ТУШИРАЙЛИК!

4.100.000 тонна учун

Ўзбекистон ССР колхоз ва совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1968 йил 17 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — бир кунда; учинчи стун — мавсум бошидан бери, тўртинчи стун — бир кунда машинада терилгани, бешинчи стун — мавсум бошидан бери.

Қашқадарё	1,65	13,22	1,28	3,76
Фарғона	1,59	12,20	0,89	1,73
Бухоро	1,56	11,19	0,87	2,76
Сурхондарё	1,46	10,06	0,67	1,75
Наманган	1,46	9,53	0,70	2,63
Андижон	1,31	7,96	0,32	0,61
ҚҚАССР	0,82	4,57	0,03	0,04
Хоразм	0,84	4,19	—	—
Тошкент	0,28	1,09	0,16	0,23
Самарқанд	0,22	0,46	0,10	0,18
Сирдарё	0,14	0,34	0,14	0,14
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА	1,00	6,59	0,37	0,92
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Сурхондарё	1,51	12,48	—	—
Қашқадарё	0,83	5,65	—	—
Бухоро	0,12	0,32	—	—
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА	1,09	8,54	—	—

Республика областларида ғўзаларни дефолиация қилишнинг бориши тўғрисида 1968 йил 17 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — дефолиация қилинган майдон (гектар ҳисобида), учинчи стун — мажбуриятга нисбатан (процент ҳисобида)

Тошкент	139843	69,9
Қашқадарё	41284	63,5
ҚҚАССР	79873	57,1
Сурхондарё	64514	53,8
Сирдарё	175169	53,1
Бухоро	65472	40,9
Хоразм	40651	40,7
Андижон	64527	40,3
Наманган	38487	38,5
Самарқанд	40926	25,6
Фарғона	36380	22,0
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА	787118	46,3

ШОЛИ ДАВЛАТГА

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Тахтакўпир районидаги «Маданият» совхози шоликорлари бу йил ҳар йилгидан мўл шоли ҳосили етиштирдилар.

Совхоз шоликорлари йиллик шоли тайёрлаш планини 5 октябргача бажариш учун курашмоқдалар.

«ОҚ ОЛТИН» ДАЛАЛАРИДА

АНДИЖОН. Усмон Юсупов номли колхоз азаматлари Андижон районида биринчилар қаторида пахта теримини бошлаб юбордилар. Манзурахон Даминова, Маъфиратхон Нишонова, Холисхон Ҳакимова каби чеварлар кунда 110-125 килограммдан пахта теришяпти.

Р. ИМИНОВ.

САМАРҚАНД. Иштихон районидаги «Янгиобод» колхозининг Олим Раббимов бошлиқ бригадасида кунда йиллик планнинг 1,5-2 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрланмоқда.

Н. АСАДОВ.

ФАРҒОНА. «Ғаниобод» совхозининг Ленинград бўлимида 9 та «зангори кема» теримга шай бўлиб турипти. Дефолиация сифатли ўтказиляпти. Ҳадемай машина терими бошлаб юборилади.

С. АБДУЛЛАЕВ.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР. Гулсора Муродова Амударё районидаги «Ленинизм» колхозининг чевар теримчиларидан. У бу йил мавсумда 15 тонна пахта термоқчи. Ҳозир 150-160 килограммдан «оқ олтин» йиғиштириб олмоқда

А. ЖУМАНИЁЗОВ.

ТОШКЕНТ. Ўрта Чирчиқдаги Чиғириқ пахта пункти янги ҳосилни қабул қилиб олишга аллақачонлар шай қилиб қўйилган. Пунктга «оқ олтин» карвонлари кела бошлади.

Оққўрғон районидаги «Ленинград» колхозида ғўза баргларини сунъий усулда тўктириш қизғин олиб бориляпти. Дефолиация муддатида ва сифатли ўтказилмоқда, химикатлардан самарали фойдаланилаётир. Бугун-эрта далаларда «зангори кема»лар жавлон уради.

А. ДОЛИМОВ,
Қ. ТОЖИБОЕВ,
Н. ЭШОНҚУЛОВА.

Андижон районидаги «Олтинкўл» колхозининг механизаторлари бу йил етиштирилган барча ҳосилнинг 60 процентини ёки 3200 тонна пахтани «зангори кема»ларда териб бериш мажбуриятини олишган. Суратда: мавсумда 135 тонна пахта теришга сўз берган илғор механик-ҳайдовчи Тошкенбой Жўраев.

Г. Кечкин фотоси.

ПЛАН 100

Хатирчи районидан редакцияга телеграмма келди. Хушхабарда бундай дейилади: Куйбишев номли колхозининг тажрибали пахтакор Нурмон Ҳаққулов бошлиқ бригадаси коллективи етиштирилган мўл ҳосилни йиғиб-териб олишга пухта тайёргарлик билан барвақт киришган эди. Натижада бригада тўрт иш кунида пахта тайёрлаш планини 100 процент адо этди. 80 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозирнинг ўзидаёқ 20 центнердан «оқ олтин» териб олинди ва давлат омборига 160 тонна аъло сифатли дурдона тўкилди.

Терим суръатини ва планнинг бажарилишини тезлаштиришда машиналар ҳал қилувчи роль ўйнади. Тайёрланган пахтанинг қарийб ярмини Қуронов, Тошниёзов ва Сувонов ўртоқлар «зангори кема»лар бункеридан тўкишди.

Бригада коллективи ҳар гектар ердан яна 20 центнердан пахта териб олиш ва ҳосилдорликни гектар бошига 40 центнерга, ялпи ҳосилни эса 320 тоннага етказиш мажбуриятини олди.

Янги сорт пахта хирмонлари

ҚУВА. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Райондаги Энгельс номли колхозининг Тўланбой Ботиров бошлиқ бригадасида янги сорт пахта теримига киришилди. Бу бригада 120 гектар ерга биринчи марта «ФЕД-4» янги сорт пахта экиб мўл ҳосил тўплади. Ҳар гектаридан 50 центнердан хирмон кўтариш мўлжалланмоқда. Терим бошланган дастлабки пайкалларда биринчи теримнинг ўзидаёқ гектар бошига 20-25 центнер атрофида ҳосил йиғиштириб олинмоқда.

М. МАНСУРОВ,

«ДУСТЛИК» ПОЕЗДИ ТОШКЕНТДА

Кеча «Дўстлик» поезди Тошкентга қайтиб келди. Бу поездда сайёҳлар Куйбишев, Ульяновск, Қозон, Москва, Ленинградда бўлиб, пролетар революцияси доҳийси В. И. Ленин яшаган жойларни зиёрат қилиб, катта таассурот олиб қайтдилар. (ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 101-ЧОРТОҚ САЙЛОВ ОКРУГИДАН МИЛЛАТЛАР СОВЕТИГА ДЕПУТАТ САЙЛОВИ ЎТКАЗИШ КУНИ ТЎҒРИСИДА

«СССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги низом»нинг 108-моддасига мувофиқ, Ўзбекистон ССРнинг 101-Чортоқ сайлов округидан Миллатлар советига депутат сайлаш 1968 йил 20 октябрь, якшанба кунига тайинлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1968 йил, 16 сентябрь.

Маррамиз

Пахтачиликни механизациялаш миқёслари тобора кенгайиб бормоқда. Сўнгги йилларда колхоз ва совхозларда пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган деярли барча ишлар техника ёрдамида бажариляпти. Айниқса ҳосилни йиғиб-териб олишда техника катта роль ўйнаяпти. Бу йил кўпчилик бригадалар, бўлимлар ва хўжаликлар етиштирилган ҳосилнинг ҳаммасини машинада териб олишни мўлжаллашяпти.

Ўтган қишлоқ хўжалик йилида Автоном республикада машина терими плани ошириб бажарилди. Кегайли районида 56,9 процент, Қўнғирот районида 53,5 процент ҳосил, Чимбой ва Тахтакўпир районларида ялпи ҳосилнинг 43-48 проценти «зангори кема»ларда териб олинди. Бир қатор хўжаликларда машина теримининг ҳажми 62-65 процентни ташкил қилди. Автоном республика механизаторлари бултур давлатга топширилган 257 минг тонна «оқ олтин»нинг 105 минг тоннадан кўпроғини, яъни 38 процентини бункерлардан тўкдилар.

Беш йилликнинг учинчи йилида Автоном республика хўжаликларида ҳар қачонгидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Биз механизаторлар «Совет Ўзбекистони» газетасида босилган бир группа донгдор механизаторларнинг мақоласини ўрганиб чиқдик. Уларнинг чин қалбдан айтган оташин сўзлари бизларни янги зафарларга руҳлантириб юборди.

Бу йил Автоном республика пахтакорлари 300 минг тонна «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилганлар. Далада мажбуриятга яраша ҳосил етиштирилди. Шундан камида 130 минг тоннаси, яъни 40 проценти «зангори кема»ларда териб олинади.

Автоном республика пахта далаларида 2150 дан зиёд терим агрегати ишлайди. Улар билан кунда 6-6,5 минг тонна, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг кучи билан 2-2,5 минг тонна пахта териб давлатга йиллик планнинг 3-3,5 проценти миқдорида пахта етказиб берамиз. Тахтакўпир районидаги Ленин номли, Кегейли районидаги Энгельс номли, М. Жуманазаров номли, «Халқобод» совхозларида умумий ҳосилнинг 80 процентини, Қўнғирот районидаги «Қўнғирот», «Хоразм», Чапаев номли, Шуманай районидаги Киров номли совхозларда умумий ҳосилнинг 70-75 проценти машинада териб олинади. Юзлаб механик-ҳайдовчилар мавсумда 180-200 тоннадан «оқ олтин» тўкишга аҳд қилдилар.

Яқин кунларда машина терими ёппасига бошлаб юборилади. Бунинг учун автоном республика хўжаликларида 90 минг гектар майдондаги ғўзалар биринчи марта, 50 минг гектардаги ғўзалар иккинчи марта дефолиация қилинади. Дефолиацияда 40 самолёт ишлаб турибди. Эрта-индин дефолиацияни охирига етказамиз. Биз автоном республика механизаторлари агрегатларнинг унумли ишлашини таъминлаб, йиллик планни 20-25 октябргача, мажбуриятни эса 7 ноябрга бажариш учун терим суръатини авж олдирмоқдамиз. Етиштирган ҳосилимизнинг камида 35-90 процентини биринчи сортга сотамиз.

А. НУРУЛЛАЕВА—Тўрткўл районидаги «Совет Ўзбекистони» колхози механик-ҳайдовчиси, СССР Олий Совети депутати, У. БОЛТАНИЁЗОВ—Кегайли районидаги «Халқобод» совхози комплекс-механизациялашган бригадаси бошлиғи, СССР Олий Совети депутати, П. РАИМБОЕВА — Беруний районидаги «Беруний» номли совхоз механик-ҳайдовчиси, О. КАМОЛОВА — Амударё районидаги Крупская номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор.

СОВЕТ—БОЛГАРИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг таклифига биноан Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Тодор Живков ва Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Живко Живков 16 сентябрда дўстлик визити билан Москвада бўлдилар.

Болгариялик ўртоқлар КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев билан, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигин билан ва КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ К. Ф. Катушев билан суҳбатлашдилар.

СССР ва Болгария Халқ Республикаси Коммунистик партиялари ва ҳукуматлари раҳбарлари ўртасидаги суҳбат вақтида улар ҳар иккала мамлакатда коммунизм ва социализм қуришга, КПСС билан Болгария Компартияси ўртасидаги, СССР билан Болгария Халқ Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни янада ривожлантиришга доир актуал масалалар устида фикрлашиб олдилар. Иккала томонни қизиқтираётган ҳозирги халқаро вазият масалалари ҳам қараб чиқилди. Жаҳондаги социализм позицияларини ҳар томонлама мустаҳкамлаш ва империализм кирдикорларига берилаётган зарбани кучайтириш мақсадида бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда СССР ва Болгария Халқ Республикаси сарфлаётган куч-ғайратларни янада бирлаштириш вазифасига суҳбатларда катта эътибор берилди. Шу хусусда гап борганида, қардошларча совет — болгар муносабатларининг муҳокама қилинган ҳамма масалалари юзасидан ва халқаро проблемалар юзасидан қарашларнинг батамом бир хил эканлиги яна тасдиқлаб ўтилди.

Болгариянинг раҳбар арбоблари Москвада бўлган вақтда совет — болгар иқтисодий ҳамкорлигини амалга оширишга, СССР билан Болгария Халқ Республикасининг 1971 — 1975 йиллардаги халқ хўжалик планларини координациялашга ва Болгария халқ хўжалигини шу давр ичида янада ривожлантиришга алоқадор кўпгина масалалар устида, шунингдек 1969 ва 1970 йилларга оид бир қанча иқтисодий масалалар устида ҳам музокаралар олиб борилди. Ана шу музокаралардан олдин иккала мамлакатнинг план органлари катта иш қилдилар.

Болгария халқ хўжалигини янада ривожлантириш ҳамда Совет Иттифоқи билан Болгария Халқ Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама иқтисодий ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва кенгайтириш мақсадида Совет Иттифоқидан Болгария Халқ Республикасига бир қанча болгар товарлари эвазига нефть, газ ва электр энергияси етказиб бериш тўғрисида принцип жиҳатидан келишиб олинди. Болгария Халқ Республикасига қора металлар, ёғоч, целлюлоза ва Болгария экономикаси учун ҳаётий муҳим аҳамиятга эга бўлган бошқа товарлар етказиб бериш тўғрисида келишиб олинганлиги ҳар иккала мамлакат учун катта аҳамиятга эгадир. Совет Иттифоқининг халқ хўжалиги ўз навбатида Болгария Халқ Республикаси саноати ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини, жумладан, рангли металлар, кенг истеъмол молларини, химия саноати тармоқлари маҳсулоти ва бошқа маҳсулотларни қўшимча равишда олади.

Томонлар Болгария саноатининг бир қанча тармоқларини ривожлантиришда ўзаро манфаатли иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш тўғрисида келишиб олдилар. Химиявий маҳсулотлар ва халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи бир қанча саноат корхоналарини барпо этишда Совет Иттифоқи Болгария Халқ Республикасига ёрдам беришга тайёр эканлиги изҳор қилинди. Шу мақсадда Совет Иттифоқи Болгарияга турли асбоб-ускуналар юборади ва зарур техникавий ёрдам кўрсатади. Ўз навбатида Совет Иттифоқида болгар ишчилари ёрдами билан чўян ишлаб чиқарувчи қўшимча қувватлар барпо этилади. Болгария халқ хўжалиги эҳтиёжларини қондириш учун юбориладиган ёғоч тайёрлаш кенгайтирилади, шунингдек ўз маҳсулотини Болгария Халқ Республикасига ҳам юборадиган бир қанча бошқа корхоналар қурилади. Жумладан, Болгария Халқ Республикасига етказиб бериладиган целлюлоза ишлаб чиқарувчи заводни биргаликда куч-ғайрат сарфлаб қуриш мўлжалланмоқда.

Эришилган келишувга мувофиқ Совет Иттифоқи билан Болгария Халқ Республикасининг план органлари ва ташқи савдо органлари мазкур музокаралар вақтида муҳокама қилинган масалаларга оид зарур битимни 1968 йил 1 декабргача имзолайдилар.

Совет ва болгар томонлари мазкур учрашувнинг натижалари Болгария ва Совет Иттифоқи халқ хўжалигини янада ривожлантириш манфаатларига мос бўлиб тушади, Болгария Халқ Республикаси экономикасини ривожлантиришнинг беш йиллик планини тузиш ишларини ниҳоясига етказмоқ учун қулай шароит вужудга келтиради ва иккала мамлакат ўртасидаги ҳар томонлама самарали иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш учун янги истиқболлар очиб беради, деб ишонганликларини изҳор қилдилар.

Музокаралар қардошларча дўстлик, самимият ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

ҒАРБИЙ ПОКИСТОН ГУБЕРНАТОРИ ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

17 сентябрда Ғарбий Покистон губернатори Муҳаммад Мусо самолётда Карочидан Тошкентга келди. У Совет ҳукуматининг меҳмони сифатида Совет Иттифоқига сафар қилмоқда.

Аэродромда губернаторни ва унга ҳамроҳ бўлиб келган кишиларни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, ташқи ишлар министри С. О. Азимов, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитети раисининг ўринбосари И. А. Кулев, СССРнинг Покистондаги элчиси М. В. Дектярь, Тошкент область ижроия комитетининг раиси Э. Т. Шайхов, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Х. А. Асомов, СССР Ташқи ишлар министрлиги Жанубий Осиё мамлакатлари бўлимининг маслаҳатчиси Н. И. Воинов, чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон Президиумининг Раиси Ҳ. С. Шукурова ва бошқа расмий кишилар, матбуот вакиллари кутиб олдилар. Ғарбий Покистон губернаторини Москвадан бу ерга келган Покистоннинг СССРдаги элчиси Салмон А. Али ҳам кутиб олди.

Муҳаммад Мусо бир оз дам олганидан сўнг, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. С. Насриддинова, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, ташқи ишлар министри С. О. Азимов ҳузурига ташриф буюрди.

Муҳаммад Мусо тарихий Тошкент Декларацияси имзоланган бинони, шунингдек Ўзбекистон пойтахтининг бошқа диққатга сазовар жойларини кўздан кечирди.

Покистондан келган меҳмон ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар тушдан кейин Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида, Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диния назоратида бўлдилар.

Ўзбекистон ҳукумати Ғарбий Покистон губернатори шарафига зиёфат берди. Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

(ЎзТАГ).

Болгария, Чехословакия, Польша, Венгрия, ГДР ва Совет Иттифоқи касаба союзлари вакилларининг кенгашида қабул қилинган АХБОРОТ

1968 йил 14 сентябрда Будапештда Болгария, Чехословакия, Польша, Венгрия, ГДР ва Совет Иттифоқи касаба союз марказлари вакилларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгашда қуйидагилар иштирок этдилар.

Болгария касаба союзлари Марказий кенгаши раиси Роза Коритарова бошчилигидаги Болгария касаба союзлар делегацияси.

Касаба союзлари Марказий кенгаши раиси Карел Полачек бошчилигидаги Чехословакия касаба союзлари делегацияси.

Касаба союзлари Марказий кенгаши раиси Игнаци Лога — Совинський бошчилигидаги Польша касаба союзлари делегацияси.

Умумвенгрия касаба союзлари кенгаши бош секретари Шандор Гашпар бошчилигидаги Венгрия касаба союзлари делегацияси.

Бирлашган эркин немис касаба союзлари Марказий правлениесининг раиси Герберт Варнке бошчилигидаги ГДР касаба союзлари делегацияси.

ВЦСПС раиси Александр Шелепин бошчилигидаги совет касаба союзлари делегацияси.

Тўла ошкора ва ўртоқлик вазиятида ўтган учрашувлар чоғида томонларни қизиқтирувчи масалалар юзасидан дўстона фикрлашиб олинди.

Учрашув чоғида халқаро касаба союз ҳаракатининг ҳозирги ривожланиш масалалари, касаба союзларининг бундан буёнги ўзаро алоқалари ва ҳамкорлиги масалалари муҳокама қилинди. Кенгаш қатнашчилари Москвада тузилган Совет—Чехословакия битими ЧССРдаги аҳволни нормаллаштириш учун реал замин вужудга келтиради, деган фикрга келдилар. Ҳозирги вақтда мазкур битимларнинг амалга оширилиши Чехословакия ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларининг энг муҳим вазифасидир.

Кенгаш қатнашчилари шу нарсани мамнуният билан қайд қилдиларки, мамлакат ишчилар синфининг энг оммавий ташкилоти бўлган Чехословакия касаба союзлари Москва битимини қўллаб-қувватлайдилар ҳамда мазкур битимдан келиб чиқадиган вазифаларни бажаришга ёрдам бериш вазифасини масъулият ҳиссини се[illegible] ган ҳолда ўз зиммаларига о[illegible]дилар.

Болгария, Польша, Венг[illegible] ГДР ва СССР касаба [illegible] лари Москва битим[illegible] ришда ўз мамлакатлари [illegible] лар синфининг ЧССР ме[illegible] кашлари ва касаба союз[illegible] билан чуқур бирдам экан[illegible] ни изҳор этдилар ва Че[illegible] вакиянинг уюшган меҳ[illegible]

(Давоми иккинчи бе[illegible])

«СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ» ГАЗЕТАСИНИНГ КЎРИК-КОНКУРСИ

КОЛХОЗ ЖАМОЛИ

1. ҲАЁТ ОДИМЛАРИ

Баъзан ўзинг яшаётган қишлоқ қанчалик ўзгариб бораётганини унчалик сезмай қоласан. Бундай ўзгариш, ўсиш, улғайиш четдан келган кишиларга яққол кўринади. Биз Ҳазорасп районидаги Нариманов номли колхозда бундан беш йил бурун бўлган эдик. Ўшанда ҳам бу хўжалик маданий қурилишдаги муваффақиятлари билан Хоразмда ном чиқарган эди. Мана энди бўлса унинг қишлоқ маданиятини юксалтиришдаги ютуқлари ҳаммани қойил қолдиряпти, колхознинг шуҳрати бутун республикага таралди.

Боғот қишлоқ Советининг ижроия комитети, қишлоқ депутатлари Нариманов номли колхоз правлениеси ва партия комитети билан ҳамкорликда қишлоқ маданиятини юксалтириш, колхоз аҳли моддий ва маданий фаровонлигини оширишга астойдил бел боғладилар.

— Лекин мен сизга айтсам, — юрагини очиб қолди Боғот қишлоқ Советининг раиси Ражаб ака Жуманиёзов, — ҳамма нарса экономикага боғлиқ экан. Агар қишлоқ хўжалик артели ишлаб чиқаришда илгарилаб кетаётган бўлса, албатта бу ерда маданиятни ривожлантириш учун иқтисодий асос бўлади. Мен шундай колхозларни ҳам биламанки, уларнинг раҳбарлари маданий-маиший қурилиш юзасидан катта-катта планлар тузадилар, йиғилишларда бу ҳақда чиройли гапларни айтадилар. Амалда эса планлар ҳам, ваъдалар ҳам бажарилмай қолаверади. Бизнинг қишлоқ Советимиз, Нариманов номли колхоз жамоатчилиги ана шу нуқсонлардан қочишга ҳаракат қилиб, колхоз экономикасини кўтаришга алоҳида эътибор бермоқдалар.

2. АВВАЛ ИҚТИСОД...

Ражаб аканинг фикрини давом эттириб шуни айтиш керакки, тўғри, қишлоқ маданиятини юксалтириш, даставвал, экономикага, зўр иқтисодий базага боғлиқ. Қишлоқ маданиятининг юксалиши эса ўз ўрнида экономикани ривожлантиришга ҳам стимул бўлади.

Нариманов номли колхозда пахтачилик, қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳалари бир текисда интенсив ривожланяпти. Пахтадан, шоли ва бошқа экинлардан юқори ҳосил олиняпти, чорвачилик маҳсулдорлиги йил сайин ошяпти. Хўжаликда етакчи тармоқ бўлган пахтачилик ҳосилдорлигининг ошувини қуйидаги рақамлар равшан кўрсатиб турибди: 1964 йилда ҳар гектар ердан 33,6 центнердан, 1967 йилда эса 40,9 центнердан «оқ олтин» олинди. Бу йил — беш йилликнинг учинчи йилида хўжалик аъзолари 2000 гектар ерга чигит экиб, юқори ҳосил етиштирдилар. Уларнинг аҳди ҳар гектаридан 45 центнердан ҳосил олишдир. Ҳосил таннархи бултургидан анча арзонлашади. Бу эса бўлинмас фондга кўпроқ маблағ ажратиш, шунингдек маиший хизмат кўрсатишга, янги уй-жойлар, жамоат бинолари қуришга кўплаб маблағлар сарфлаш имкониятини беради.

Колхоз экономикаси ривожланиб бораётганлиги, даромад кўпаяётганлиги капитал қурилишга, айниқса маданий-маиший хизмат кўрсатиш корхоналари қурилишига йил сайин кўп маблағ ажратиш учун шароит яратиб беряпти. Буни қуйидаги рақамлар кўрсатиб турибди: беш йилликнинг дастлабки йилида ишлаб чиқариш объектлари қурилишига 431,5 минг сўм, маданий-маиший бинолар қурилишига 132 минг 916 сўм харажат қилинган бўлса, бултур жами капитал қурилишга 717 минг 455 сўм, маданий-маиший объектлар қурилишига 567 минг 892 сўм, маиший хизмат кўрсатишнинг бошқа эҳтиёжлари учун эса 153 минг 876 сўм ажратилди.

Лекин ҳамма гап ана шу маблағлардан оқилона фойдаланишда қолган. Бу соҳада қишлоқ Совети, Нариманов номли колхоз раҳбарларига эътирозимиз йўқ. Улар маданий қурилишга ажратилган маблағларнинг сўнгги сўмларигача фойдаланиш учун барча тадбирларни амалга оширмоқдалар. Чунончи, бу йил жами капитал қурилишга 731 минг сўм, шунингдек, маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари қурилишига 565 минг 292 сўм, маиший хизматнинг бошқа эҳтиёжлари учун 165 минг сўм ажратилди. Эндиликда ана шу маблағлардан самарали фойдаланиляпти.

3. МЕҲР

— Колхозимиз қишлоқларини кўриб қойил қоляпсизлар, — дейди колхоз раиси Искандар Дўсов. — Лекин хўжалигимиз ҳусни-жамолини шу даражага етказган, қишлоқларимиз ободончилиги учун жонкуярлик қилаётган кишилар ҳақида сўзлаб бермоқчиман.

Раис нималарнидир хотирига келтирмоқчи бўлди шекилли, бир оз ўйланиб қолди. Кейин оҳиста гап бошлади:

— Бир нарсани уддалаш учун, ният қилган нарсангга эришиш учун аввало унга меҳр қўйиш керак экан. Нимаики қўл учида, хўжакўрсинга қилсанг, одамлар орасида кулгига қоласан, киши. Мана ҳозир сизлар билан қишлоқни айланар эканман, қанчадан-қанча ҳамқишлоқларим, жонажон қишлоғига меҳр қўйган ажойиб кишилар, маданий ҳаётга ўч колхозчиларимиз, тиниб-тинчимас жамоатчиларимиз кўз олдимдан бирма-бир ўтяпти. Уларсиз колхозимизни шу даражага етказа олармидик! Шунчалик улкан, бири биридан чиройли биноларни тиклай олармидик! Ҳаммаси ҳамқишлоқларимизнинг меҳри, гражданлик бурчини юксак даражада англагани туфайли юзага чиқяпти.

Дарҳақиқат, Боғот қишлоқ советида, Нариманов номли колхозда, Искандар ака Дўсов айтганидек, ажойиб жонкуярлар, қишлоқ маданиятини кўтариш учун бел боғлаган депутатлар жуда кўп. Масалан, колхоз бухгалтери, қишлоқ депутати Райимбой ака Отажоновнинг бундан бир неча йил бурун правление йиғилишида айтган гапи ҳануз ҳамманинг эсида. У ўшанда «Агар биз хўжаликда меҳнат унумдорлигини оширмоқчи бўлсак, бригадаларда интизомни яхшилайдиган бўлсак, даставвал колхозда маиший хизмат кўрсатишни пухта ташкил қилишимиз, маданий қурилишни кучайтиришимиз лозим. Ахир, ҳаммомни ўзимизнинг колхозда қуриш мумкин эмасми? Кийим бичиш-тикиш устахоналарини ўзимизда очиш мумкин эмасми?».

Райимбой аканинг бу гаплари колхоз жамоатчилигига, қишлоқ депутатларига қаттиқ таъсир этди. Чиндан ҳам агар колхозчи оддий турмуш ташвишлари билан шаҳарга ёки район марказига қанчадан-қанча вақтини сарфлаб борар экан, бунда уни айблаб бўлармиди. Аксинча, бу ўринда колхоз коммунистлари, қишлоқ депутатлари хато қилган эмасмикин?

Ахир, қишлоқ аҳолисининг турмуш маданияти тўғрисида қайғуриш, унумли меҳнат қилиши учун шарт-шароитлар яратиб бериш қишлоқ коммунистлари, депутатларнинг жонажон иши-ку! Колхоз партия комитети, правлениеси ҳамда Боғот қишлоқ Совети ўшанда қишлоқларни ободонлаштириш, маданий-маиший хизмат кўрсатиш савиясини кўтаришга қаратилган ягона тадбир ишлаб чиқдилар. Бу тадбирларнинг нақадар ҳаётий, қишлоқ аҳлининг эҳтиёжларига мос эканлигини турмушнинг ўзи кўрсатиб турибди. Ана шу қарор бўйича колхознинг ҳамма участкаларида магазинлар, сартарошхоналар, новвойхоналар, ошхоналар очиш, уларда хизмат кўрсатишни қишлоқ аҳлига мос қилиб уюштириш, шунингдек колхозчиларнинг бўш вақтларини кўнгилдагидек ўтказиш учун маданий-оқартув ўчоқлари фаолиятини яхшилаш амалга оширилди. Маданий қурилишнинг ҳар бир соҳаси учун коммунистлар, депутатлардан масъул кишилар тайинланди.

Булар орасида колхоз раиси И. Дўсов, партия комитетининг секретари Матчон Аҳмедов, комсомол ташкилотининг секретари Машарип Қувваќов, Боғот қишлоқ Советининг раиси Ражаб Жуманиёзов, қурилиш бригадасининг бошлиғи Ҳасан Очилов ва бошқа кўплаб қишлоқ маданияти жонкуярлари бор эди. Буларнинг ҳаммаси ҳам, Искандар ака Дўсов айтганидек, ўз ишига, жонажон қишлоғига сидқидилдан меҳр қўйган кишилардир. Ҳамқишлоқлари улар билан фахрланадилар, номларини меҳр-муҳаббат билан тилга оладилар.

4. ДОИМИЙ КОМИССИЯ ҚАРОР ҚИЛАДИ

Боғот қишлоқ Совети ижроия комитети биносидан узу кун одам аримайди. Бу ерга қишлоқ депутатлари тез-тез келиб туришади. Бири қайсидир қишлоққа водопровод ўтказиш, бири қайсидир участкада қурилиш суръатларини тезлаштириш, учинчиси — фалон бригадага болалар боғчаси учун малакали кадр кераклиги ҳақидаги фикр-мулоҳазалари, таклифлари билан келади. Ражаб ака Жуманиёзов уларнинг ҳаммасини ҳам диққат билан эшитади, ташаббусларни ҳамиша қўллаб-қувватлайди. Бу табиий. Чунки ташаббус вақтида қўллаб-қувватланмаса, у сўнади, кишиларда ижодкорлик ҳисси камаяди.

Биз Ражаб акадан Советнинг қайси доимий комиссияси яхши ишлаяпти деб сўраганимизда у дарров: «Маданий-оқартув доимий комиссияси» дейди. Дарҳақиқат, Матжон Аҳмедов бошчилик қилаётган бу комиссия бутун қишлоқ депутатларини маданий қурилишга жалб этиш, турмуш маданиятини юксалтиришнинг долзарб вазифаларини бажариш учун курашга тортишда муҳим роль ўйнаяпти. Комиссия аъзолари Зариф Қурбонов, Ўғилжон Саидова, Жуманиёз Хўжаниёзов, Алфия Сайфуллина ва бошқалар ҳамкорликда ишлаб чиққан тавсиялар ва тадбирлар ҳаммага маъқул тушяпти.

— Доимий комиссиянинг кўпгина тавсиялари бизга қўл келяпти, — дейди колхоз раиси. — Улар кўпинча бизнинг эътиборимиздан четда қолган соҳаларни илгарилатиш, камчиликларни тугатиш ҳақида фойдали мулоҳазалар билдиришади. Биз депутатларнинг таклифларини ҳамиша бажонидил қабул қиламиз, тезроқ бажаришга ҳаракат қиламиз. Масалан, доимий комиссия қишлоқларни газлаштириш юзасидан яхши таклиф киритди. Правление аъзолари бу таклиф асосида амалий тадбирлар белгилаб чиқдилар. Шу туфайли эндиликда колхозимиздаги кўпгина хонадонлар баллонли газдан фойдаланяптилар. Ҳозир 1134 хонадонда «зангори олов» ёниб турибди. 1970 йилга бориб, ҳамма хонадонлар табиий газ билан таъминланади. Колхоз газ тармоқлари Бухоро—Урал газ магистралига уланади. Бу йил эса 600 хўжалик ҳамда маданий-маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари табиий газга кўчирилади.

Қишлоқ Советининг доимий комиссияси, бундан ташқари, колхоз қишлоқларида болалар муассасалари, мактабларда таълим-тарбия ишларини яхшилаш, дала меҳнаткашлари учун маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш борасида қанчадан-қанча яхши ишлар қилди. Шуниси қувончлики, доимий комиссия қарор қилдими, демак бу қарор бажарилмай қолмайди. Чунки, Боғот қишлоқ Совети ижроия комитетида, советнинг маданий-оқартув ишлари бўйича доимий комиссиясида халққа хизмат қилишни юксак даражада англаган халқ хизматкорлари — депутатлар бор.

5. ЁШЛАРГА ТАЯНИБ

Қишлоқ ёшларининг табиати шунақа: улар тўйиб-тўйиб меҳнат қилишни ҳам, шунга яраша ҳордиқ чиқаришни ҳам яхши кўришади. Айниқса комсомол-ёшларни бирор ишга даъват қилсанг бас, уни бажармагунча тиниб-тинчимайди.

Нариманов номли колхоз правлениеси ва партия ташкилоти қишлоқ маданиятини юксалтириш режаларини тузаётганида ёшларга ишонган эди. Дарҳақиқат, комсомол ёшлар партия комитетининг ҳам, правлениенинг ҳам юзини ерга қаратмади. Эндиликда қишлоқда тузилган қурилиш бригадасида, маданий-маиший хизмат кўрсатиш комбинатида, устахоналарда ва маданий қурилишнинг ҳамма-ҳамма соҳаларида юрагида ўти бор ёшларни учратиш мумкин. Улар жонажон қишлоқларини ўзларига ўхшатиб яшартириб юборишяпти, ҳуснига ҳусн қўшишяпти.

Колхоз комсомол ташкилотининг секретари Машарип Қувваќов жуда хурсанд. «Комсомол ёшларимиз кўпгина ташаббусларни бошлаб беришди, — дейди у. — Бу ташаббуслар асосан қишлоқ қурилишини яхшилаш, колхоз хонадонларида чинакам турмуш маданиятини юксак даражага кўтаришга қаратилгандир».

Комсомол комитети ҳузурида беш кишидан иборат «Озодалик комиссияси» ишлаб турибди. Комиссия аъзолари кўчалар, қишлоқларни, хонадонларни покиза тутиш, колхозни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш масалалари билан астойдил шуғулланмоқдалар. Уларнинг бевосита иштироки ва ташаббуси туфайли сўнгги йилларда колхоз кўчаларига бир неча ўн минг туп хилма-хил дарахтлар экилди. Ҳозир ана шу ниҳоллар борган сари кўкка қараб бўй чўзяпти, япроқ ёзяпти. Колхоз қурилиш бригадасини ёшлар бригадаси деса арзийди. Чунки бу ердаги қурувчиларнинг 90 проценти комсомол ёшлардир. Улар орасида айниқса Бекжон Одамбоев, Худойназар Бекназаров, Ражаббой Хўжаев, Бахтиёр Раҳимов, Карим Жабборов ва бошқалар ўрнак кўрсатиб меҳнат қилишяпти. Уларнинг қўлидан чиққан уй-жой ва жамоат бинолари бири-биридан кўҳлик, бири-биридан файзли.

Маиший хизмат кўрсатиш корхоналарида ҳам ёшлар сероб. Ҳожибой Искандаров, Рустам Собиров, Онаргул Собирова, Аҳмад Қурбонов, Тўхта Оллоқулиева, Қўзи Оллозоров, Самандар Худойшукуров каби қўли гул йигит-қизлар ўзларининг ширин каломи, намунали хизмати билан ҳамқишлоқларининг таҳсинига сазовор бўлмоқдалар. Улар коммунист акаларига эргашиб, улардан ўрнак олиб, жонажон қишлоғида турмуш маданиятини шакллантириш учун жонкуярлик билан меҳнат қилмоқдалар.

Бир вақтлар колхозда комсомол ёшлар ишдан кейин бўш вақтларини қандай ўтказишни билишмасди. Чунки бунинг учун шароит йўқ эди. Энди бўлса стадион, волейбол ва баскетбол, теннис, бадминтон, майдончалари бор, колхоз клубида хилма-хил тўгараклар, маданият университети ишлаб турибди. Янги кинофильмлар кўрсатиб турилади. Ёшлар учун бундан ортиқ яна нима керак! Ҳамма нарса шу ерда муҳайё.

6. САРҲИСОБ. УФҚЛАР...

Бундан бир неча йил бурун колхозда қурилиш бригадаси ташкил этилиб, унга ўз касбининг моҳир устаси, чинакам коммунист Ҳасан Очилов раҳбар қилиб тайинланган эди. Дастлабки пайтларда бундай бригаданинг тузилиши мақбул эканлигига шубҳа билдирганлар ҳам бўлди. «Яхшиси колхозимизда қуриладиган объектларни пудратчи ташкилотларга берганимиз маъқул», дейишарди улар. Лекин ҳаёт бу фикрнинг мутлақо нотўғри эканлигини исбот қилди. Колхоз қурилиш бригадаси қишлоқ маданиятини юксалтиришнинг бош омилларидан бирига айланди. Колхозда сўнгги йилларда қад кўтарган кўплаб уй-жойлар, ҳашаматли жамоат биноларида шу қурилиш коллективи аъзоларининг пешана тери бор.

Бригадада ишнинг кўзини биладиган, ўз она қишлоғини, қурувчилик касбини жонидан севадиган 94 азамат бор. Уларнинг жонбозлиги, ташаббускорлиги туфайли ҳар йили 50-70 тадан янги уй-жой қуриб битказиляпти.

Сўнгги икки йил ичида 100 дан ортиқ уйлар қурилиб фойдаланишга топширилди. Бундан ташқари, қурувчилар 10 минг киши сиғадиган янги стадион бунёд этдилар. Ҳозир колхоз футболчилари республика биринчилиги учун мусобақаларда яхши қатнашмоқдалар. Футбол ўйини кунлари стадион ишқибозлар билан лиқ тўлади. Ахир, ўз колхозинг командаси учун тортишмай бўладими?

Шуниси ибратлики, бир қатор қурилиш материаллари колхознинг ўзида тайёрланади. Масалан ёғочни қайта ишлаш; эшик, дераза ва бошқа қурилиш материаллари дурадгорлик устахонасида тайёрланади. Бу эса қурилиш қимматини анча арзонлаштиради. Ҳозир колхоз правлениеси ва партия ташкилоти қурилиш материалларининг деярли ҳаммасини хўжаликнинг ўзида тайёрлаш тадбирларини кўрмоқдалар. Бу эса колхозда қурилишлар миқёсини тағин ҳам кенгайтириш имконини беради.

Боғот қишлоқ Совети депутатлари, Наримонов номли колхоз коммунистлари қишлоқ маданияти учун катта кураш бошлаб чакки қилишмаган экан. Ҳозир бу курашнинг дастлабки натижаларини кўриб уларнинг ўзи ҳам, четдан келган меҳмонлар ҳам хурсанд бўлишади. Кенг, асфальтланган кўчалар ва уларнинг икки четида қад кўтарган хушбичим қатор-қатор уй-жойлар, ҳашаматли жамоат бинолари, маданий-маиший хизмат кўрсатиш корхоналари дилни хушнуд этади. Колхоз дам олиш уйи, маиший хизмат комбинати, новвойхоналар, ошхоналар, сартарошхона ва ҳаммомлар қишлоқ аҳлининг оғирини енгил қиляпти, меҳнатини унумли қиляпти. Лекин Нариманов номли колхоз аъзолари бу билан қаноатланиб қолаётгани йўқ. Улар колхоз қишлоғини бундан ҳам обод қилиш перспективалари, ёрқин уфқлари тўғрисида ўйлашяпти, ўйлабгина қолмасдан, орзуларини амалга ошириш учун астойдил курашишяпти. Беш йилликнинг охирига қадар колхозда биронта ҳам эскича қурилган уй-жой қолмайди. Ҳамма оилалар колхоз маблағига ёки ўз кучлари билан қурилган янги уй-жойларга кўчиб чиқадилар. Бош план асосида уч обод посёлка бунёд қилинади, эски майда қишлоқлар аста-секин йўқола боради. Бундан кейин қишлоқда асосан икки зона — ишлаб чиқариш зонаси ва уй-жойлар, маъмурият зонаси юзага келади. Ҳамма хонадонларнинг замонавий посёлкаларда яшаши аҳолига коммунал-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш билан бирга, электр, радио, газ, водопровод тармоқларидан фойдаланишни анча енгиллаштиради, маблағ ва материалларни тежаш имкониятини беради.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти колхоз марказини янада обод қилишга ҳам зўр эътибор беришяпти. Чунки колхоз маркази — колхоз пойтахтидир, унда қишлоқ маданиятининг бутун мазмуни, қишлоқ кишиларининг юксак диди, ақл-заковати ўз аксини топиши керак.

Нариманов номли колхоз коллективининг, бу ердаги қишлоқ депутатларининг турмуш маданиятини юксалтириш, қишлоқлар қиёфасини гўзаллаштириш соҳасида амалга ошираётган ишлари ҳар жиҳатдан ибратлидир. Бошқалар ҳам улардан кўп нарсаларни ўрганса арзийди.

Н. УЛУҒЖОНОВ,
Ф. ЗОҲИДОВ.
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.
Хоразм области.

Нариманов номли колхоз қишлоқлари кун сайин обод бўляпти, ҳуснига-ҳусн қўшиляпти. Бир неча ой бурун бўм-бўш ётган жойга бугун назар солсангиз шинамгина янги уй-жойлар, жамоат бинолари қад кўтарганининг шоҳиди бўласиз. Юқоридаги суратда колхоз марказида қуриб фойдаланишга топширилган, 10 минг киши сиғадиган янги стадионни кўриб турибсиз. Пастдаги суратда эса колхозда бунёд этилаётган янги посёлкалардан бири.

О. Ёқубов фотолари.

БОЛГАРИЯ, ЧЕХОСЛОВАКИЯ, ПОЛЬША, ВЕНГРИЯ, ГДР ВА СОВЕТ ИТТИФОҚИ КАСАБА СОЮЗЛАРИ ВАКИЛЛАРИНИНГ КЕНГАШИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН АХБОРОТ

(Боши биринчи бетда).

...лари ва халқи ЧКП раҳбарлиги остида ўз олдида турган мураккаб вазифаларни бой революцион традициялар асосида бажара олади, деб ишонч билдирдилар.

[illegible]лти социалистик мамлакат [illegible]асаба союзларининг вакиллари [illegible]КП Марказий Комитетининг [illegible]нварь ва май пленумлари қа[illegible]орларига мувофиқ, ЧССРда [illegible]алга оширилаётган ва ўтмишда[illegible] хатоларга барҳам беришга қаратилган чораларни ту[illegible] ва ма[illegible]нликларини билдирдилар. [illegible] ишонч билдиради[illegible] ишчилар синфи ҳокимиятини [illegible] ҳимоя қилиш ва мустаҳ[illegible]ш ўтмишда йўл қўйилган [illegible]арни тузатиш социалистик [illegible]емократияни тағин ҳам [illegible]лоч ёйдириш, социалистик [illegible]миятни ривожлантириш муҳим гаров бўлиб хизмат қилади. Ишчилар синфининг бу кураши социализм қуришда етакчи куч бўлган Коммунистик партия раҳбарлигидагина муваффақиятли бўлиши мумкин.

Кенгаш қатнашчилари ЧССРда январь пленумидан кейинги ижобий жараёндан социализмга қарши ошкора ёки ниқобланган ҳолда ҳужум қилишда, душманликдан иборат миллатчилик ва антикоммунистик кайфиятларни авж олдиришда фойдаланмоқчи бўлган кучларга қарши чиқиш учун қатъий иродаларини изҳор қилдилар.

Кенгаш қатнашчилари шу зайилда ЧССРдаги аҳволнинг тезроқ нормаллашишига кўмаклашиш ва бу билан Чехословакия территориясида вақтинча турган иттифоқчилар қўшинларининг секин-аста олиб чиқиб кетилишига ёрдам бериш мумкинлигига ишонч билдирдилар. Олти социалистик мамлакатларнинг касаба союз раҳбарлари сўнгги бир неча ўн йил мобайнида касаба союзлар [illegible] қарор топган ҳамкорликни бундан буён ҳам ривожлантириб бориш зарур, деган фикрга келдилар. Олти мамлакат касаба союз марказлари ўз мамлакатларининг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашда ўз партиялари ва ҳукуматларига бундан буён ҳам бутун чоралар билан ёрдам кўрсатаверадилар.

Кенгаш қатнашчилари зарур бўлган ҳолларда икки томонлама ёки кўп томонлама кенгаш чақириб туришга, халқаро ишчилар синфи олдида синфий душманлар ва жаҳон империализмининг кирдикорлари фош этилиши, халқаро касаба союз ҳаракатининг ғоят кенг бирлиги қарор топиши манфаатларини кўзлаб, бирга ишлаш тўғрисида келишиб олдилар.

Социалистик мамлакатларнинг касаба союзлари ва меҳнаткашлари Вьетнам халқининг қаҳрамонона кураши билан бирдамдирлар ҳамда вьетнамлик қардошларининг ўз озодлиги ва мустақиллиги учун, Америка империализми агрессиясига қарши олиб бораётган курашида уларга бундан буён ҳам зарур ёрдам ва мадад кўрсатишга қатъий бел боғлагандирлар.

Бонн милитаристларининг реваншчилик сиёсати, Германия Федератив Республикасида янги нацист кучларининг активлашганлиги Европада тинчлик иши учун алоҳида хавф туғдираётганлиги қайд этиб ўтилди.

Кенгаш қатнашчилари араб халқларининг Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш учун олиб бораётган кураши билан бирдам эканликларини яна бир бор изҳор этдилар.

Кенгаш қатнашчилари айрим миллий касаба союз марказларининг қарашлари ўртасидаги мавжуд баъзи тафовутлар уларнинг меҳнаткашлар манфаатлари учун, империализмга қарши олиб бораётган умумий курашига халақит бермаслиги керак, деган фикрни якдиллик билан билдирадилар. Мавжуд келишмовчиликлардан империалистлар фойдаланиб қолишларига имконият бермаслик керак, аксинча, халқаро ишчилар ҳаракати ва касаба союз ҳаракати сафларида синфий бирликни мустаҳкамлаш учун қўлдан келган ҳамма ишни қилиш талаб этилади.

Синфий кураш позицияларида турган ташкилот сифатида жаҳон касаба союз федерациясини мустаҳкамлаш, меҳнаткашларнинг монополиялар зулмига қарши, турмуш шароитларини яхшилаш учун, империалистик реакциянинг революцион ва миллий-озодлик ҳаракатини бостириш йўлидаги уринишларига қарши тинчлик ва халқаро хавфсизликни ҳимоя қилиш учун чиқишларини қўллаб-қувватлаш соҳасидаги ролини активлаштирмоқ зарур, деган умумий фикр изҳор этилди.

Болгария, Чехословакия, Польша, Венгрия, ГДР ва Совет Иттифоқи касаба союз марказлари ўз ташкилотлари бундан буён ҳам пролетар интернационализми принциплари негизида, социалистик бирдамлик, ўзаро ҳурмат ва тенг ҳуқуқлилик асосида, социализм ва коммунизм қурилишида янгидан-янги муваффақиятларга эришиш йўлида, социалистик ҳамдўстлик жипслиги ва қудратини мустаҳкамлаш йўлида, Европада ва бутун дунёда тинчлик иши ҳамда халқлар хавфсизлигини қаттиқ туриб ҳимоя қилиш йўлида ўз мамлакатларидаги касаба союзлар ва меҳнаткашлар ўртасидаги қардошларча алоқаларни, ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантиришга, мустаҳкамлашга қатъий аҳд қилганликларини изҳор этдилар.

Будапешт, 1968 йил 14 сентябрь (ТАСС).

Янгиликлар,
ХУШХАБАРЛАР

Хўжаобод районидаги Киров номли боғдорчилик совхози Гуручмозор станциясидан Жанубий Сахалин шаҳрига 3 минг центнер узум жўнатди. Тилладек узум бошлари эҳтиётлаб ўралиб, махсус вагонларга жойлаштирилган. Хўжалик Урал, Сибирь, Узоқ Шарқ ва Узоқ Шимолнинг ишчи марказларига ҳам ўз маҳсулотини жўнатмоқда.

Шу мавсумда узоқ районларнинг меҳнаткашларига 2,5 минг тоннадан зиёд ҳўл мева ва минг тоннага яқин узум жўнатилди. Хўжаликнинг маршрут картасида мева жўнатиладиган янги пунктлар — Магадан ва Якутск пайдо бўлди.

●

Қўқондаги ўзбек музикали драма халқ театри томошабинларни ўзининг янги асари — Уйғун ва Иззат Султон пьесаси бўйича ишланган «Алишер Навоий» спектакли билан таништирди. Бош ролда спектаклнинг постановкачиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият арбоби Маъсудали Мансуров ўйнади.

Ҳаваскор артистлар қўйган спектаклнинг премьерасини томошабинлар қизғин кутиб олдилар.

МАДАНИЯТИМИЗ ДОРИЛФУНУНИ

Сердовруғ шаҳримизнинг қоқ ўртасидан Алишер Навоий кўчаси кесиб ўтади. Бу кўчанинг кўркамлигию, йўловчилар учун қулайлиги ҳақида сўз очмоқчи эмасмиз. Автобусларда, трамвайда, троллейбусда кетаётган кишилар ҳар сафар область ижроия комитетининг собиқ биноси олдидан ўтаётганларида унга суқланиб боқаётганликлари хусусида сўз юритиш ниятимиз бор. Мана шу тўрт қаватли иморатнинг бугунги кўриниши ҳам хоналарининг жойлаштирилиши ҳам бўлакча.

Улкан бино дид билан реконструкция қилинди. Хоналари кўпайтирилди. Ҳар бирига ўзгача пардоз ва чирой бахш этилди. Қаватларга кўтарилишингизда мармар зиналарга оёқ босасиз. Қаватма-қават, хонама-хона айланиб бутун ўзбек адабиёти ва маданияти эришган жаҳоншумул намуналар билан ошно бўласиз. Бу бинога энди Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Алишер Навоий номидаги ўзбек адабиёти музейи жойлаштирилди.

Музей ҳали очилгани йўқ. Бу маданият даргоҳи буюк Алишер Навоийнинг 525 йиллик юбилейи тантаналари куни адабиёт шайдоларига ўз эшигини ланг очади. Музей жаҳон Шарқидаги энг катта маданият даргоҳига айлантирилади. У Шарқдаги энг катта, энг бой, энг гўзал, энг яхши музей бўладики, ҳозирданоқ тошкентликлар ана шу ажойиб адабиёт хазинасини маданиятимиз дорилфунуни деб атамоқдалар.

Шундай дейишга арзигулик. Улуғ шоир ва мутафаккирнинг порлоқ хотирасини бир умрга абадийлаштирадиган музейнинг 70 зали бор. Заллар узоқ ўтмишдан то ҳозирги кунгача бўлган адабиётимиз дурдоналарини кўз-кўз қилади. Музейда Навоий ҳаёти, адабий меросини акс эттирувчи махсус бўлим ташкил қилинган. Ана шу бўлимларда буюк шоирнинг ҳаёти, ижодига оид материаллар, навоийшунослик, унинг асарларининг тарқалишига доир қизиқ хотиралар ҳамда фактлар жамланган. «Навоий саҳнада»,

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК АДАБИЁТИ МУЗЕЙИДАН РЕПОРТАЖ

△

«Навоий кинода» каби номлар билан аталувчи залларда улуғ мутафаккирнинг серқирра сиймосини гавдалантирувчи асарлар, фотолар, миниатюралар, портретлар мавжуд. Ўзбекистон ССР халқ рассоми Чингиз Аҳмаров қаламига мансуб асарлар Навоий қаҳрамонларичи, унинг асарларидаги тасвирларни ёрқин кўрсатиб туради.

Шунингдек, бу бўлимда А. Навоий қабрининг макети, XV асрдаги адабиётимиз ва маданиятимиз эришган ютуқларни намойиш этувчи материаллар ҳам қўйилган.

Қўлёзмалар, фольклор, классик адабиёт, совет адабиёти, адабий алоқалар ,ёзма адабиётни ўрганиш ва оммалаштириш, бадиий қўлёзмалар ҳамда полиграфия бўлимларидаги материаллар жуда қизиқарли. Навоий давридан Октябргача бўлган адабиёт бўлимида ўзбек демократик адабиёти намояндаларининг асарлари, портретларига, илмий ишлари ва асарларининг тарқалишини кўрсатувчи хилма-хил бадиий лавҳаларга кўзингиз тушади. Муқимийнинг «Танобчилар»идаги воқеаларни тасвирловчи суратлар, Ҳамза яратган дастлабки драматик асарларга оид тасвирлар ҳам қалбингизни ҳаяжонлантиради.

Ўзбек совет адабиёти бўлимида замондошларимиз Ойбек, Ғафур Ғулом, Ҳамид Олимжон, Абдулла Қаҳҳор, Мақсуд Шайхзода мероси учун алоҳида хоналар ажратилган. Хоналарда бу шоир, ёзувчиларнинг адабий меросини намойиш этувчи, шахсий ҳаётларини ифодаловчи нодир материаллар тўпланади.

Музейга кираверишда Навоий кўчасига туташган шинам хиёбон вужудга келтирилмоқда. Бу хиёбон исми жисмига яраша қилиб «Шеърият бўстони» деб аталмоқда. Бу бўстонда Навоийнинг энг яхши ҳайкали қад кўтаради. Ўзбек адабиётининг энг йирик намояндаларининг ҳайкаллари ва бюстлари ўрнатилади. Бора-бора «Шеърият бўстони»да жаҳон ва ўзбек адабиёти ёрқин юлдузларидан 100 кишининг ҳайкали ҳамда бюсти тикланади. Ана шу хиёбон сержамол Тошкентимизнинг энг роҳатбахш, чиройли ва гавжум жойларидан бирига айлантирилади. «Шеърият бўстони» шаҳримиз ҳуснига жуда ҳам ярашиб тушади. Худди олтин узукка ёқут кўз қўйгандек бўлади.

Куни кеча ўзбек маданияти дорилфунунининг эртанги жамоли, хазиналари хусусида музей директори, филология фанлари доктори Ҳамид Сулаймон, қўлёзмалар фонди бўлимининг бошлиғи, филология фанлари кандидати, кекса олим Раҳмат Мажидий ва адабий алоқалар бўлимининг катта илмий ходими, филология фанлари кандидати Фозила Сулаймонова ўртоқлардан ажойиб ҳикоялар тингладик.

Музейда қурилиш ишлари тамомланди. Ҳозир охирги пардозлаш ишлари қизғин давом эттирилмоқда. Тошкентдаги 159-трестнинг 13-қурилиш бошқармаси коллективи қолган ишларни шеърият даҳоси юбилейи кунигача қўлдан чиқариш тадбирларини кўрмоқда. Тўлқин Самиғов бошлиқ комплекс бригада қурувчилари, дурадгорлардан Анвар Муслиддинов, Геннадий Чуханов, гранитчи Георгий Николопунус ўртоқлар санъат кошонаси пардозини ўрнига қўйиш мусобақасида намуна бўлмоқдалар, смена топшириқларини 140-150 процент бажармоқдалар.

«Узгоспроект» лойиҳа институтининг архитекторлари А. Файнлейб ва Учқун Юсупов ижодига мансуб музей яна бир ҳафтадан сўнг навоийхонлар, шеърият шайдолари билан гавжумлашади.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ.

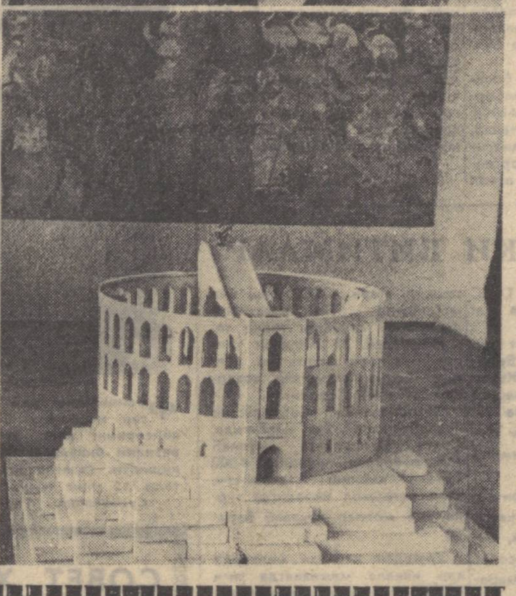

Суратларда: юқорида — ҳайкалтарош Н. К. Кримская Алишер Навоий бюстини тайёрламоқда. Пастда — Алишер Навоий номли музейда намойиш қилинадиган Улуғбек обсерваториясининг макети.

И. Глауберзон фотолари.

Ўлмас ижод

Шу кунларда қадрдон Грузия тупроғида улкан маданият ва шеърият шодиёнаси бўлиб ўтди. Бепоён Ватанимизнинг бурчак-бурчакларидан шеърият шайдолари Грузиянинг ҳамиша яшил диёрига жам бўлиб, ёруғ йўлда йўлдош ана шу халқнинг улуғ шоир фарзанди Николоз Бараташвилининг туғилганига 150 йил тўлганини нишонлашди.

Николоз Бараташвили Улуғ Россия ифтихори бўлмиш Пушкин ва Лермонтовларга замондош, ўзи ҳам ўшалардай исёнкор руҳга эга қалам соҳиби ва ўшалардай ёшлигида армон билан оламдан ўтганлардан.

Н. Бараташвилидан кичик бир китоб, лекин ловуллаган шеърият қолди. У Грузияда янги шеъриятнинг бошловчисидир. Н. Бараташвили шеърлари жондош Грузия тақдири ҳақидаги қуйма қўшиқлар ва Грузиянинг порлоқ эртасига тўла ишонч қасидаларидир.

Николоз БАРАТАШВИЛИ.

МЕРАНИ

Чопар йўлсиз асов тулпор, учар гумбиргум,
Кўзи куюк қора қарға қарғаб қолар шум.
Уч, Мерани[1], сенга чек йўқ, олға! Олиб қоч!
Қора қайғум пўртанасин соч, шамолга соч!

Елни ёрғин, сувни қорғин,
Қоялардан ўт, нимагин,
Олға! Бесабр бир йўлчиман,
Йўл танобин торт, тинмагин!
Ёлқинда ҳам, ёғинда ҳам,
учағоним, бекинмагин,
Гар жонбозинг, чавандозинг
толса — аяб, чекинмагин.

Тарк этайин ватанни мен,
майли, қолса тенг-тўш, дўст-ёр,
Туғишганни кўрмам ортиқ,
ҳаттоки тул суюк дилдор.
Тун етганда — тонгим отсин,
шу жой бўлсин туғма диёр,
Дил сирларим юлдузларга,
йўлдошларга айтгум ошкор.

Дилноласи, қолдиқ севги, фидо денгизга,
Сендек эсар чопағонга, кўрки тенгсизга,
Қора қайғум пўртанасин соч, шамолга соч,
Уч, Мерани, сенга чек йўқ, олға!
Олиб қоч!

Кўмилмай ўз ватанимда,
бобо қабри — соз тупроқда,
Майли, аза очмасин ёр,
ёш тўкмасин зил фироқда;
Қора қарға қабрим казур
чет яйлоқда, бўш ўтлоқда,
Суягимни кўмгай қуюн
ўкириб зор тим йироқда.

Ўксиз ўлик йиғи кутмас,
шудринг томса бас-да ҳар гоҳ,
Қавм-қариндош учун йўқлар
гала қузғун-чинқироқ оҳ:
Уч, Мерани, олиб ўтгин,
қолсин тақдир аталмиш чоҳ,
Бош эгмовди, бош эгмагай
сенинг эганг, учгин огоҳ!

Тақдир зайли, майли, ўлсам якка ва ёлғиз,
Қайсар ёвман, тиғ тортса ҳам тақдир, букмам тиз.
Уч, Мерани, сенга чек йўқ, олға!
Олиб қоч!
Қора қайғум пўртанасин соч, шамолга соч!

Ўлимга дуч жон нияти
ҳеч беҳуда кетмас, ёлғон,
Сен топтаган машаққат йўл
қолади-ку ахир, инон;
Мендан кейин касбдошимга
йўл, шубҳасиз, бўлур осон,
Арғумоғи шум тақдирдан
олиб ўтар дадил, омон.

Чопар йўлсиз асов тулпор, учар гумбиргум,
Кўзи куюк қора қарға қарғаб қолар шум.
Уч, Мерани, сенга чек йўқ, олға! Олиб қоч!
Қора қайғум пўртанасин соч, шамолга соч!

1842.

МИРТЕМИР таржимаси.

1) Мерани — грузин мифологияси ва поэзиясида кўп учрайдиган афсонавий чопқир от.

МАШИНА ТЕРИМИНИ ҚАНДАЙ ЎТКАЗАМИЗ

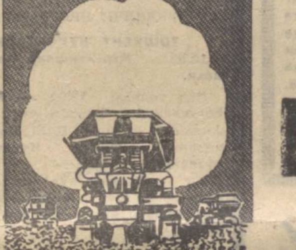

1.700.000
тонна
БУНКЕРДАН

● **Кейинги уч йилда маҳсулотнинг қиймати 1 миллион 368 минг сўм, соф фойданинг миқдори 280 минг сўм ошди.**

● *Бултур машина терими 126340 киши-куни ва 162 минг 200 сўм маблағни тежаш имконини берди.*

● **Ҳосилнинг 85 проценти машинада терилади.**

Совхозимиз деҳқонлари пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштириш соҳасида бой тажриба тўплашган. Кўпчилик бригада бошлиқлари пахта етиштиришнинг технологиясини жуда яхши билишади ва шу сабабли ҳар йили гектаридан 30-35 центнердан ҳосил олишяпти. Пахтанинг ҳосилдорлиги ва ялпи ҳосили йил сайин ошиб боряпти, таннархи камаймоқда. Масалан, **бултур 7 миллион 165 минг сўмлик маҳсулот етиштирилди ва ишлаб чиқаришдан 1 миллион 417 минг сўм соф фойда олинди. Ялпи маҳсулотнинг қиймати бултур 1964 йилдагига нисбатан 1 миллион 368 минг сўм, соф фойданинг миқдори эса 280 минг сўм ошди.** Чунки 1964 йили ҳар гектар ердан 25,8 центнердан ҳосил олинган бўлса, бултур ҳосилдорлик 28,8 центнерга етди.

МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ — БОШ МАСАЛА

Лекин шунга қарамай, пахтачиликда меҳнат унумдорлиги секин ўсяпти ва унинг ҳозирги даражаси юксак механизациялашган ишлаб чиқариш талабларига жавоб бермайди. Бу соҳада ҳам жиддий ўзгариш ясаш учун ҳосил йиғим-теримини кенг миқёсда машиналаштириш зарур. Негаки, пахта етиштиришга қилинадиган меҳнат ва маблағ сарфларининг қарийб ярми ҳосил йиғим-теримига кетяпти. Пахтачилик бригадаларининг 1967 йилги ишлаб чиқариш фаолияти анализ қилинганда, ҳосил йиғим-теримига пахта етиштиришга бутун йил давомида қилинган харажатларнинг 45 проценти сарфланганлиги маълум бўлди.

Бир қатор бригадалар бултур ҳосилни машиналар билан териб олишга яхши тайёргарлик кўрмади. Техника ва ишчи кучи тўғри тақсимланмади. Натижада айрим бригадаларда мавжуд машина ва механизмларнинг 30-35 проценти бекор турди, ишчи кучидан эса 70-75 процент атрофида фойдаланилди. Трактор тележкаларининг ҳаракат коэффициенти паст бўлганлиги сабабли айрим кунлари машиналарда терилган пахта тўғридан-тўғри пайкалларга тўкилди ва совхозда 900-1000 тоннагача пахта тўпланиб қолди.

Биз ана шу ва бошқа камчиликларни ҳисобга олиб, бу йил ҳосил йиғим-теримини машиналаштиришни такомиллаштиришга қаратилган бир қатор конкрет тадбирларни ишлаб чиқдик. Мақсад —теримда меҳнат унумдорлигини оширишга эришишдир. Бу бош масалани ҳал қилишда совхозга қишлоқ хўжалик экономикаси институтининг меҳнатни илмий асосда ташкил қилиш марказининг мутахассислари катта ёрдам кўрсатишди.

Совхозда **бултур машина терими 18 сентябрда бошланган ва пахта тайёрлаш плани 25 октябрда бажарилган эди. Давлатга ҳаммаси бўлиб 17122 тонна пахта топширилди, шундан 9718 тоннаси ёки 57 проценти машиналарда териб олинди.** Энди машина теримидан кўрилган фойдага келганда шуни айтиш керакки, **1 тонна пахтани машинада териш учун 6 киши-куни ва 46 сўм 02 тийин маблағ сарфланган ҳолда, шунча пахтани қўлда териш учун 19,3 киши-куни ва 56 сўм 90 тийин маблағ сарфланди. Бунобарин, машина терими 126340 киши-кунини ва 162 минг 200 сўм маблағни тежаш,** ҳосил йиғим-терими муддатини анча қисқартириш, давлат планини тезроқ бажариш, келгуси йил ҳосили учун шудгорлашни барвақт бошлаб юбориш имконини берди.

Юқорида айтилганлардан келиб чиқадиган хулоса шуки, йиғим-терим ишларини ташкил қилишда йўл қўйилган айрим камчиликлардан қатъий назар, машина терими хўжаликка жуда катта фойда келтирди.

Бу йил совхозда хўжалик ҳисобида ишловчи 67 бригада пахта етиштирди. Ҳар бир бригадага ўртача ҳисобда 28 ишчи, 88 гектар пахта майдони, 2-3 та чопиқ трактори ва пахта териш машинаси бириктиб қўйилган. Барча бригадаларда пахтадан мўл ҳосил етиштирилди.

Хўжалик мутахассислари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг пахта йиғим-теримига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ҳақидаги қарорига асосан барча эътиборни техникани сифатли тайёрлашга, механизатор кадрларни ўқитишга қаратдилар. Сўнг пахта майдонларидаги бегона ўтлар юлиб олинди, дефолиантлар ташиб келтирилди. Ҳозирги вақтда ғўзаларни дефолиация қилиш қизғин давом этяпти.

Шуни айтиш керакки, совхоздаги мавжуд терим машиналарининг ҳаммаси барвақт сифатли ремонт қилинди. Бироқ, ҳосилни қоп-қанорсиз ташийдиган 71 та тележканинг ремонти ҳали тугалланганича йўқ. Бунинг сабаби шундаки, уларнинг гидравлик шлангалари ва баллонларини алмаштириш керак. «Ўзсельхозтехника» район бирлашмаси эса ана шу зарур эҳтиёт қисмларга аллақачон заявка берилганига қарамай, ҳанузгача етказиб бермаяпти. Бу жиддий ташвиш туғдиряпти, негаки хўжалик транспорт воситалари билан бор-йўғи 60 процент таъминланган. Совхозда терим машиналарининг аккумуляторларига ҳам муҳтожлик сезиляпти.

Маълумки, пахтани ташишга қилинадиган харажатларнинг кўп ёки оз бўлиши ҳосилни қоп-қанорсиз ташийдиган тележкалардан фойдаланиш даражасига тўғридан-тўғри боғлиқдир. Тележкаларнинг қатнаши эса улар пахтани ортиш ва тушириш вақтида қанча туришига боғлиқ. Демак, тележкаларнинг қатнашини тезлаштириш юзасидан зарур чоралар кўриш, уларнинг пахтани ортиш ва айниқса тушириш вақтида бекор туришини кескин камайтириш лозим.

ЯХШИ ТАШАББУС

Совхозимиз ўз пахтасини Пойтуғ пахта тозалаш заводига топширади. Корхона раҳбарлари ва мутахассислари колхоз ва совхозларда пахта ташишда банд бўлган транспорт воситаларидан фойдаланишни яхшилаш мақсадида бу йил пахтани қабул қилиб олиш ва ғарамлаш жараёнларини анча яхшилашга қарор қилдилар. Заводдаги транспортерлар сони 25 процент кўпайтирилди. 14 та «ПЛ» маркали қабул қилувчи-узатувчи мосламалар модернизациялаштирилди ва бу тадбир уларнинг бир соатдаги иш унумини 28-32 процент ошириш имконини берди. Завод ҳовлисига келувчи транспортнинг кириш ва чиқишини тартибга солувчи икки томонлама дарвоза қурилди. Мавжуд 3 та автомат тарозининг иш миқдори қайта тақсимлаб чиқилди. Барча механизмларнинг бир меъёрда ишлашини таъминлаш мақсадида слесарь-созловчилардан иборат авария звеноси тузилди. Электр двигателлари, транспортерлар ва узатиш мосламаларига техника қарови графиги тузиб чиқилди. Бундан ташқари, ишчиларнинг меҳнат қилиш ва дам олишини тўғри ташкил қилиш чоралари кўрилди.

Қилинган ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, Пойтуғ пахта тозалаш заводида белгиланган юқоридаги тадбирлар амалга оширилса, пахта келтирган транспорт воситаларини ўтказиш тезлиги 27-30 процент ошади. Бу ўз навбатида колхоз ва совхозлардан пахта ташиётган тележкаларнинг қатновини тезлаштиради ва шу ҳисобдан хўжаликлар қарийб 150 минг сўм, шу жумладан бизнинг совхозимиз 75 минг сўм маблағни тежаб қолиши учун имконият вужудга келади.

Ўтган йилларнинг тажрибаси ҳосил йиғим-терими даврида терим машиналарининг ишини икки хил ташкил қилиш мумкинлигини кўрсатди. Бошқача қилиб айтганда, механик-ҳайдовчига 30-40 гектар майдонни бириктиб қўйиш ва у ёлғиз ўзи ана шу майдондаги пахтани териши мумкин. Айни вақтда машиналарни бир участкада группалаб ишлатиш ҳам мумкин. Албатта, механик-ҳайдовчига маълум участка бириктиб қўйилганда унинг масъулияти ошади, пахтани тоза теришга ҳаракат қилади. Лекин машиналарни группалаб ишлатганда маълум участкадаги ҳосилни тезроқ териб олиш имконияти туғилади. Шу сабабли совхоз мутахассислари машиналарни группалаб ишлатиш усулини кенг қўлланган ҳолда, механик-ҳайдовчиларнинг пахтани тоза териш учун масъулиятини оширишга алоҳида эътибор берадилар. Шу мақсадда бир пайкал 2 механик-ҳайдовчига, умумий майдони 17-20 гектардан иборат икки-уч пайкал эса 5-6 механик-ҳайдовчига бириктиб қўйилади. Яна шуни ҳам айтиш керакки, ҳар бир механик-ҳайдовчи биринчи теримда қайси пайкалнинг қайси қисмидаги пахтани терган бўлса, иккинчи теримда ҳам худди шу ердаги пахтани теради.

Диспетчерлик хизмати айниқса бу йилги ҳосил йиғим-терими даврида жуда фойдали ҳамда янги тадбир ҳисобланади. Совхозимизда 80 дан ортиқ ишлаб чиқариш бўлинмаси бўлиб, улар бир-биридан 20-25 километр узоқликда жойлашган. Ҳар куни далада 400-450 трактор ҳамда кўп сонли бошқа хил механизмлар ишлайди. Агар алоқа яхши йўлга қўйилмаса катта хўжаликка тўғри раҳбарлик қилиш жуда қийин. Шунинг учун мутахассислар бу йил диспетчерлик пунктини ташкил қилиш, бунинг учун махсус бино ажратиш ва уни ускуналашга қарор қилдилар. Диспетчерлик пункти ҳозирча телефонлаштирилган, яқин келажакда эса радиолаштирилади. Икки томонлама диспетчерлик алоқаси совхоз раҳбарлари ва бош мутахассисларининг топшириқларини ишлаб чиқариш бўлинмаларига тез етказиш, унинг бажарилиши устидан контроллик қилиш, оператив сводкаларни вақтида қабул қилиб олиш ҳамда умумлаштириш имкониятини беряпти. Диспетчерлик пунктида ҳар куни илгариги кеча-кундузда қилинган ишнинг натижалари муҳокама этилади. ва келгуси кун учун ташкилий-техникавий тадбирлар белгиланади. Хуллас, мушкулумиз осон бўлди.

ҚАТЪИЙ ГРАФИК

Бу йил совхозда терим ишларининг қуйидаги технологияси қўлланилади: пахта машиналар билан икки марта териб олинади, Сўнг ерга тўкилган пахта механизмлар ва қўл кучи билан терилади. Шундан кейин ғўза тупларида қолган кўрак терилади ва пахта майдони ҳосилдан узил-кесил тозаланади. Бу ишларнинг ҳаммаси бирин-кетин қатъий график асосида амалга оширилади. Шундай қилиб, ҳосил йиғим-терими муддатини қисқартириш, кузги шудгорни бошлаб юбориш учун ҳайдов тракторларини ишга солиш ҳамда уларнинг тўхтовсиз ишлашини таъминлаш имконияти туғилади.

Ҳосил йиғим-терими мавсумида совхозда 180 та пахта териш ва 27 та кўрак узиш машиналари, 290 та пахтани қоп-қанорсиз ташувчи тележка ва 48 та транспорт трактори, 36 та погрузчик ва 7 подборщик, 39 та пахта тозалайдиган машина ва бошқа хил механизмлар ишлайди. Ҳосил йиғим-терими авж олган паллада ҳар куни ишга 3700 доимий ва мавсумий ишчи қатнашади.

Ҳосил йиғим-теримини ташкил қилиш технологияси, мавжуд машиналар ва ишчи кучини ҳисобга олиб, мутахассисларимиз бригада ва бўлимлар бўйича ҳар куни қанчадан пахта териш графигини тузиб чиқдилар. Унда 5550 гектар майдондаги ҳосилни машиналар билан ва 350 гектар майдондаги уруғлик пахтани қўл кучи билан ҳаммаси бўлиб 30 кунда териб олиш мўлжалланади. Бунга эришилганда ҳар куни давлатга йиллик планнинг 3-4 проценти миқдорида пахта топшириб борилади. Сентябрь ойининг охирига бориб эса кунлик ўсиш 5 процентга етказилади.

Шундай қилиб, совхозимизда ҳосил йиғим-терими даврида меҳнатни тўғри ташкил қилиш натижасида бу йил етиштирилган ҳосилнинг 85 проценти ёки 12000 тонна пахта машиналар билан териб олинади, ҳосил йиғим-терими муддати бултургига нисбатан 12 кун қисқартирилади, нобудгарчилик 1967 йилдагига қараганда 35 процент камайтирилади, ҳар бир машинанинг мавсумдаги иш унуми 19 процент оширилади ва пахта йиғим-теримига қилинадиган меҳнат сарфи 16 процент камайтирилади.

МЕҲНАТ ВА МАНФААТДОРЛИК

Юқорида санаб ўтилган вазифаларнинг муваффақиятли ҳал қилиниши, кўп жиҳатдан, механизаторларнинг моддий манфаатдорлигини оширишга боғлиқдир. Биз пахтани машинада теришда ҳам, шунингдек қўл билан теришда ҳам меҳнатга ишбай ҳақ тўлаш усулини кенг қўлланамиз, уни конкрет шароитга мослаган ҳолда такомиллаштириб борамиз. Ҳосил йиғим-терими даврида машинада пахта терган механик-ҳайдовчиларга (30 кун давомида 30 процент миқдорида қўшимча ҳақ тўлашни ҳам ҳисобга олган ҳолда) терилган бир тонна пахта учун қуйидагича ҳақ тўланади: биринчи теримда «ХВС-1,2» маркали машина билан терилган бир тонна пахта учун механик-ҳайдовчига 3 сўм 7 тийин, «ХТ-1,2» маркали машина билан терилган бир тонна пахта учун 2 сўм 7 тийин, «17ХВ 1,8» маркали машина билан терилган бир тонна пахта учун эса 1 сўм 26 тийин, иккинчи теримда «ХВС-1,2» маркали машина билан терилган бир тонна пахта учун 3 сўм 42 тийин, «ХТ-1,2» маркали машина билан терилган бир тонна пахта учун 1 сўм 63 тийин, «17ХВ-1,8» маркали машина билан терилган бир тонна пахта учун эса 1 сўм 20 тийин ҳақ тўланади.

Биринчи класс механик-ҳайдовчиларга пахта теримида ишлаган умумий ҳақнинг 20 проценти, иккинчи класс механик-ҳайдовчиларга эса 10 процент миқдорида қўшимча ҳақ ҳам бериб борилади. Машина теримини бошлаш олдидан механик-ҳайдовчиларга машиналар ва пахтаси машинада териладиган участкаларнинг аҳволи билан танишиш учун 7 кунлик муҳлат берилди. Бунинг учун уларга 19 сўм 50 тийиндан, яъни иккинчи разряд бўйича ҳар бир кун учун 2 сўм 80 тийиндан пул тўланади.

Терим машиналаридан юқори унум билан фойдаланиш мақсадида, агар механик-ҳайдовчи пахтасини терган участкада ерга тўкилган пахтанинг миқдори ҳақиқий ҳосилнинг 15 процентидан ошмаса, унга йиғим-терим даврида ишлаган пулнинг 10 проценти миқдорида қўшимча ҳақ берилади. Борди-ю, ерга тўкилган пахтанинг миқдори камайтирилиб, 10 процентга ва ундан ҳам озроққа келтирилса, механик-ҳайдовчига тўланадиган юқоридаги қўшимча ҳақнинг миқдори 15 процентгача кўпайтирилади. Айни вақтда машина теримида ишни сифатсиз бажаришга йўл қўймаслик ва пахтанинг ерга тўкилишини камайтириш мақсадида бўлим бошқарувчиларига агрономларнинг хулосасига асосан айрим механик-ҳайдовчиларни мукофот олиш ҳуқуқидан қисман ёки тўла маҳрум этиш ҳуқуқи берилади. Механик-ҳайдовчи машинада пахта терган вақтда ҳақиқий етиштирилган ҳосилнинг 15 процентидан кўпроғи ерга тўкилганда бўлим бошқарувчиси ўзига берилган юқоридаги ҳуқуқдан фойдаланади.

Совхозда узоқ муддат давомида ишлаган тракторчи-машинистларга йилнинг охирида улар бажарган барча ишлар учун олган иш ҳақи, мукофот ва меҳнат отпускаси вақтида берилган ўртача миқдордаги иш ҳақини ҳам бирга қўшганда ҳосил бўлган ўртача маош—қўшимча ҳақ берилади. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг бу системаси қўлланилиши туфайли 1967 йили тракторчи-машинистларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 114 сўмни, илғор механизаторларнинг иш ҳақи эса 150—170 сўмни ташкил этди.

Биз бўлимлар ва бригадалар ўртасида социалистик мусобақани ташкил этишга алоҳида эътибор берамиз. Ҳосил йиғим-терими даврида иш натижаларига қараб илғор бўлим ва бригадаларга совхознинг кўчма Қизил байроғи ҳамда пул мукофоти бериб борилади. Илғор механик-ҳайдовчилар ҳар 10 кунда мукофотлаб турилади. Масалан, «ХТ-1,2» маркали терим машинаси билан 10 кунда 35—40 тонна пахта терган механик-ҳайдовчига 20 сўм мукофот берилади. Ўн кун ичида 35—40 тонна пахта терган механик-ҳайдовчи келгуси 10 кунликда шу миқдордан ошиқча терган ҳар 5 тонна пахтаси учун 10 сўмдан мукофот олаверади.

Механик-ҳайдовчиларга ҳар ўн кунда бериладиган мукофотдан ташқари, улар ишлатган машинанинг маркаси ва терган пахтасининг миқдорига қараб мавсум охирида яна мукофот берилади.

Пахтани ортиш, тозалаш, ташишда ишлаган ва йиғим-терим ишлари билан боғлиқ бўлган бошқа юмушларни бажарган тракторчи-машинистларга ишнинг сифати яхши бўлган ҳолда смена нормасини бажарсалар ва ошириб бажарсалар мукофот берилади.

ИШЧИ ҲАҚИДА ҒАМХЎРЛИК

Совхоз дирекцияси, партия ва касаба союз комитетлари ишчиларнинг маданий-маиший шароитини яхшилашга ҳам катта эътибор бермоқдалар. Механизаторлар ҳар куни икки маҳал иссиқ овқат билан таъминланади. Дала шийпонларига сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотлари узлуксиз келтириб турилади. Ҳар бир дала шийпонида қизил бурчак бўлиб, ундан кундалик янги газета ва журналларни топиш мумкин. Бу ерда коммунистлар ва комсомол аъзолари пахтакорлар, механизаторлар билан қишлоқ хўжалик ва сиёсий темаларда суҳбатлар ўтказиб туришади. Ҳар бир дала шийпонида кун сайин жанговар варақа чиқарилади, социалистик мусобақанинг натижаси эълон қилиб борилади.

Яқинда совхоз механизаторларининг йиғилиши ўтказилди. Унда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг пахта ҳосилини йиғиб-териб олишга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ҳақидаги қарори, Сирдарё областидаги «Самарқанд» совхози механизаторларининг мурожаати, Янгийўл районидаги «Интернационал», Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозлари коллективларининг ташаббуси асосида ҳосил йиғим-теримини ташкил қилиш масаласи кенг муҳокама қилинди. Илғор механик-ҳайдовчилар мавсумда 120—150 тоннадан юқори сифатли пахта териш ҳақида ваъда беришди.

Шубҳа йўқки, совхозимиз коллективи фан эришган муваффақиятлар ва илғорлар тажрибасидан кенг фойдаланиб, машина теримини ва умуман ҳосил йиғим-теримини янгича ташкил этиб теримда меҳнат унумдорлигини кескин оширадилар, етиштирилган мўл ҳосилни қисқа муддатда тўла саранжомлаб оладилар терилади[?] давлатга топшириладиган пахтанинг юқори сифатли бўлишига эришадилар.

У. МАНСУРОВ,
Избоскан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг директори.

А. ҚОДИРОВ,
совхоз партия комитетининг секретари.

И. ҲАКИМОВ,
совхоз ишчилар комитетининг раиси.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЧЕХОСЛОВАКИЯДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

Чехословакия Миллат мажлисининг сессияси 13 сентябрда ўз ишини тамомлаганлиги Совет матбуотида хабар қилинган эди. Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг таклифи билан қабул қилинган ҳужжатлар ва қарорлар изчиллик билан бажариладиган бўлса, шубҳасиз, бу нарса Чехословакия Социалистик Республикасидаги аҳволни Москвадаги Совет — Чехословакия музокаралари вақтида эришилган келишув негизида нормаллаштириш жараёнида муҳим роль ўйнаши мумкин.

Чехословакиядаги баъзи матбуот органларида Совет—Чехословакия музокараларининг якунларини маъқулловчи, вазиятни ҳамда Чехословакия Социалистик Республикасида социализмни янада мустаҳкамлашга қаратилган чора-тадбирларни реалистик баҳоловчи мақолалар босилиб чиқди.

14 сентябрда Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари А. Дубчек Прага телевидениеси орқали нутқ сўзлади. У, «Партия ва мамлакатдаги ишларни янада ривожлантириш имкониятини очиб берувчи» Москва битимларини бажаришга даъват қилди. Ана шу битимларнинг изчиллик билан бажарилиши, деб таъкидлади А. Дубчек, «биз учун сиёсий диёнат ва коммунистик ахлоқимиз масаласидир».

А. Дубчек Чехословакияда социализмга қарши кучлар иш олиб бораётганлигини эътироф қилиб «ана шу кучларнинг қолдиқлари сиёсий иш олиб боришига янада изчиллик билан тўсқинлик қилиш», зарур деди. Бунда гап қандайдир мавҳум бирлик устида эмас, балки «социализм негизидаги бирлик устида, жамиятимизни социалистик ривожлантириш негизидаги бирлик устида, социалистик кучларнинг Коммунистик партия теварагига бирлаштириш устида ва социализмга қарши чиққан ёки уни хавф остида қолдиришга уринган кучларни якқалаб қўйиш устида бораётир» деди сўнгра А. Дубчек.

Бу гапни айтмоқ учун ҳамма асослар борлигини, чунки социализмга қарши унсурлар ҳали қуролни ташламаганлигини фактлар кўрсатиб турибди. Бу унсурлар ўз кучларини қайтадан гуруҳлаб олмоқдалар. Ҳозирги вазифада мослашишга интилмоқдалар, «ялпи бирлик» ва жипслик шиоридан ўзларининг давлат аппаратидаги, жамоат ташкилотларидаги, ижодий союзлардаги мавқеларини ва айниқса оммавий пропаганда органларидаги ўз кадрларини сақлаб қолиш учун фойдаланишга уринмоқдалар. Бу доиралар кучларнинг синфий, марксча-ленинча негизда ажралишидан жуда қўрқмоқдалар.

Ўнг унсурларнинг тактикаси зарарли эканлиги Чехословакия коммунистларига тобора равшан бўлиб қолмоқда. Ана шу ўнг унсурлар икки йўлни ўтказиш зарурлигини—биринчидан, Москвада эришилган битимларга мувофиқ расмий йўл ўтказишни ва иккинчидан, ана шу битимларни саботаж қилишга қаратилган яширин йўл ўтказиш зарурлигини гапирмоқдалар.

Социализмга қарши бўлган ана шу душман кучлар матбуот саҳифаларида, шунингдек радио ва телевидение эшиттиришларида Москвадаги музокараларни нотўғри талқин қилиб беришга уринмоқдалар, Уларнинг бу уриниши Москва битимларини изчиллик билан ва оғишмай бажаришни талаб қилиб чиқаётган ҳамма кишиларни аслида обрўсизлантиришга қаратилган. «Смена» газетасида босилган мақола бунга мисол бўла олади. Шу мақоланинг муаллифи иғвогар Прохазка «орқадан пичоқ урилди» деган мақоласида Чехословакия раҳбарларининг гушунтиришларига фақат бир процент ишониш мумкин, деб даъво қилади.

Кейинги ойлар мобайнида социализмга қарши ошкора гиж-гижлаш фаолиятини олиб борган кишиларнинг ўзи Чехословакия матбуотида қолаверар экан матбуот саҳифаларида бундай иғвогарлик чиқишларнинг йўқолишига умид боғлаб бўлмайди.

Баъзи оммавий ахборот органларининг социализмга қарши ишларига йўл қўймаслик мақсадида Чехословакия Миллат мажлиси 13 сентябрда қабул қилган конкрет чоралар империалистик доираларда ғазаб ва жазавани қўзғатиб юборди. шундай бўлиши олдиндан маълум ҳам эди. Чехословакиядаги вазиятни нормаллаштириш йўлида қўйилган ҳар қандай конкрет қадам бу доираларнинг мўлжаллари ва қора ниятлари барбод бўлганлигини билдиради.

Югославия матбуотида босилаётган материаллар эътиборни ўзига тортмоқда. ТАНЮГ агентлиги, баъзи газеталар, шунингдек Белград радиосидан буржуа пропаганда органлари Чехословакиядаги аҳвол хусусида ўзининг туҳмат уйдирмаларини тарқатиш мақсадида фойдаланадиган бўлиб қолди Иш шу даражага бориб етдики, Югославия газеталари Албания ва Хитой матбуотининг энг ашаддий антисовет уйдирмаларини босиб чиқара бошладилар. Югославиядаги ахборот органлари Чехословакиядаги социализмга қарши кучларни Москвада эришилган битимларни барбод қилишга турли йўллар билан ундамоқда. Югославия пропагандасининг ана шу органлари бу билан қандай мақсадларни кўзламоқда?—деган ҳаққоний бир савол туғилади. Уларнинг бундай ҳаракатлари социализмни ҳимоя қилиш манфаатларига, социалистик мамлакатларнинг қардошларча бирдамлигига мутлақо тўғри келмайди.

(ТАСС, 16 сентябрь).

ДАСТЛАБКИ БИТИМЛАР

БРНО, 16 сентябрь. ТАСС мухбири **И. Масленников** хабар беради:

Чехословакия ва совет ташқи савдо бирлашмалари Брнода ўтказилаётган X Жаҳон ярмаркасида бир-бирларига машиналар, приборлар ва ускуналар етказиб бериш тўғрисида дастлабки битимлар туздилар

Бу йилги ярмарка жаҳон машинасозлигининг энг катта кўригигина бўлиб қолмай, айни вақтда чехословак—совет иқтисодий алоқалари самарали ривожланаётганлигини ва бу алоқаларнинг ривожланиш истиқболларини кўрсатиб турибди. Буни экспонатлар, стендлар, кўпгина диаграммалар тасдиқлаб турибди. Совет Иттифоқи Чехословакиянинг ташқи савдосидаги энг катта шерикдир. Бу беш йилнинг ўзидагина (1966—1970 йиллар) ўзаро товар етказиб бериш 80 миллиард кронни ташкил этади. СССР беш йил мобайнида Чехословакияга қарийб 50 миллион тонна темир рудаси. 39 миллион тоннадан кўпроқ нефть ва кўпгина бошқа хилма-хил товарлар етказиб беради.

Чехословакия Социалистик Республикаси, ўз навбатида, Совет Иттифоқига кўплаб электровозлар, қарийб 4.000 металл қирқиш станоклари, халқ истеъмол қиладиган турли хил моллар етказиб беради.

Урушдан кейинги йилларда ҳар иккала мамлакатда янги корхоналар қуришда ҳамкорлик қилиш кенг ривож топди. Чехословакияда СССРнинг техникавий ёрдами билан Дунай соҳилида «Словнафт» нефть—химия комбинати, Кралупида каучук саноатининг тўнғичи ва бошқа корхоналар барпо этилди. Чехословакия Совет Иттифоқининг химия, қанд саноати учун ва саноатнинг бошқа тармоқлари учун комплекс ускуналар етказиб беради.

Франциянинг тош йўлларида ғалати манзарага дуч келиш мумкин. Автомашиналар пишган мева-чева билан қопланган асфальт йўлда зўрға силжиб юришади. Бу — деҳқонларнинг иши. Улар мева-чева харид нархининг жуда ҳам пасайиб кетганлигига норозилик билдириб, ўз меҳнатларининг мевасини ана шундай усул билан исроф қилишяпти. Газеталарнинг хабар беришларига қараганда, шу йил ёзда 50 тоннага яқин шафтоли 12 минг тонна нок ана шундай усул билан «сотилган».

Суратларда: Гар департаменти йўлларида. АФП—ТАСС фотоси.

СОВЕТ ХАЛҚИГА МИННАТДОРЧИЛИК

ХАНОЙ, 16 сентябрь. (ТАСС). Ханойда чиқадиган «Нян Зан» газетаси бугун Вьетнам—Совет дўстлиги жамияти делегациясининг бошлиғи Вуаннинг мақоласини босиб чиқарди. Мақола Вьетнам халқининг кураши билан бирдамлик ойлиги ўтказилиши муносабати билан делегациянинг Совет Иттифоқида бўлишига бағишланган эди.

Вьетнам—Совет дўстлиги жамияти делегациясининг Совет Иттифоқига қилган ҳозирги сафари, дейилади мақолада, Вьетнам билан Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги жанговар дўстликни тағин ҳам кучайтиришга ёрдам беради. Халқимизнинг Америка империалистлари агрессиясига қарши олиб бораётган курашида ҳамда социализм қурилиши ишида кўрсатаётган жуда катта мадад ва ёрдамлари учун биз Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, ҳукумати ва бутун халқига Вьетнам халқи номидан яна бир бор самимий миннатдорчилик сўзларини йўллаймиз, деб таъкидланади мақолада.

«КОСМОС—241» ПАРВОЗДА

ТАСС АХБОРОТИ

1968 йил 16 сентябрда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-241» учирилди. Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Эстрада концерти, 9.30 — Рубоб куйлари, 10.10 — Баян ва балалайка пьесалари, 11.15 — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. «Ленин коммунистик меҳнат тўғрисида», 11.25 — Қўшиқлар, 12.15 — Музикали танаффус, 13.30 — Лирик куйлар (рус.), 16.10 — «Ленин абадий барҳаёт» (адабий-музикали радиокомпозиция), 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Қўшиқлар, 18.00 — Самарқанднинг 2500 йиллиги олдидан. Янги китоблар. «Юлдузлар атласи» (рус.), 18.10 — Чет эл композиторларининг романслари. 18.40 — Спорт (рус.), 19.20 — Қозоқ куйлари, 20.00 — «Индустрлашган Ўзбекистон» (радиожурнал), 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун), 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Концерт (пахта терими илғорлари учун), 22.20 — «Ялла» концерти, 22.40 — Шеърият радиокутубхонаси. Осиё ва Африка шоирларининг шеърлари, 23.15 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 — **Кўрсатишлар программаси**, 19.00 — **Теленгиликлар** (рус тилида)

Ўзбек тилида: 19.10 — Шу куннинг созандалари. **Рустам Неъматов**, 19.50 — **Теленгиликлар**.

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 19.00 — **Маруся Богуславка** (болалар учун кинофильм), 19.10 — ВЛКСМнинг 50 йиллиги олдидан **Комсомолия сўзлайди** («Ёшлик» студияси), 19.50 — **Космик йўл** (ҳужжатли фильм), 20.10 — **Композитор Икром Акбаровнинг ижодий портрети.**

Ўзбек тилида: 20.50 — Осиё ва Африка ёзувчилари Тошкент конференциясининг 10 йиллиги олдидан. **Қитъалар мушоираси**, 21.10 — **Спорт** («Ёшлик» студияси). 21.40 — **Улар номи асрлар оша абадий** (бадиий фильм). 23.20 — **Эшиттириш ва концерт.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 20.00 — **Партия ташкилоти ва НОТ**, 20.20 — **Концерт** (қурувчилар учун).

Ўзбек тилида: 21.00 — **Телефильм.** 21.20 — **Уларни кўрганда танирдилар** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 18/IX да **Қизбулоқ**, 19/IX да **Икки билагузук.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Агентнинг тугатилиши—САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Душанбагача омон бўлсак — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (1-залда, тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 4 ва кеч 9-45 минутда)

Лақма — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Алданган ва хўрланган—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, кеч 6 ва 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ярим ва 10 яримда бошланади)

Агентнинг тугатилиши — «ФЕСТИВАЛЬ».

Душанбагача омон бўлсак — «ХИВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ»

Лақма — ТЕЛЬМАН номли.

АГРЕССОРНИНГ ТАЛАФОТИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Жанубий Вьетнам Халқ озодлик қуролли кучлари америкалик агрессорларга ва уларнинг сайгонлик қўғирчоқларига зарбалар беришни давом эттирмоқдалар. Вьетнам информация агентлигининг Озодлик агентлиги маълумотларига асосланиб хабар беришича, Куангчи вилоятининг шимолий қисмида ҳаракат қилаётган Жанубий Вьетнам ватанпарварлари сентябрь ойининг дастлабки тўққиз куни ичида Американинг солдат ва офицерларидан 200 дан кўпроқ кишини ўлдирганлар ва ярадор қилганлар, душманнинг 15 самолётини ва вертолётини уриб туширганлар ҳамда бир юк кемасини сувга ғарқ қилганлар. Халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари 9 сентябрнинг ўзидагина душман позицияларига ҳужум қилган вақтда Американинг 90 дан кўпроқ ҳарбий хизматчисини қириб ташлаганлар.

Ватанпарварлар 10 сентябрда Тэйнинь вилоятида ўтказган муваффақиятли жанг операциялари натижасида Американинг моторлашган пиёда аскарлари ротасини сафдан чиқарганлар, душманнинг 16 танки ва бронетранспортерини шикастлантирганлар ва яксон қилганлар. Халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари Контум вилоятида шу куни Американинг 7 самолётини ва вертолётини уриб туширганлар.

АМЕРИКА ГЕНЕРАЛИ ҲАЛОК БЎЛДИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС) Жанубий Вьетнам ватанпарвар кучларининг кўкламги ҳужуми вақтида Сайгон мудофаасига кўмондонлик қилган Америка генерали К. Уэр Жанубий Вьетнамда ҳалок бўлди.

Пентагон информация бошқармасининг бугун берган хабарида айтилишича, генерал Уэр вертолётда назорат қилиб учиб юрган вақтида Беньлонг вилоятида ўлдирилган. АҚШ мудофаа министрлиги генералнинг ҳалок бўлиш тафсилотини хабар қилмаган бўлса ҳам, аммо бу ердагилар, Уэр тушган вертолётни Жанубий Вьетнам ватанпарварлари уриб туширган бўлса керак, деб тахмин қилмоқдалар

Уэр Вьетнамда ҳалок бўлган Америка генералларининг тўртинчиси.

А. ДУБЧЕК НУТҚИ

ПРАГА, 17 сентябрь. (ТАСС). Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари А. Дубчек 14 сентябрда радио ва телевидение орқали нутқ сўзлади.

Москва битимлари, деди А. Дубчек, партиядаги ва мамлакатдаги ишларни янада авж олдириб юборишга, шунингдек ҳозирги аҳволдан қутулишга имкон берувчи реалликдир.

«Бизнинг ишимиз, коммунистлар ва барча бошқа меҳнаткашларнинг иши бундан буён ҳам ҳаракат программасини ва биз январь пленумидан кейинги сиёсат деб атаётган нарсаларнинг ҳаммасини амалга оширш вақтида антисоциалистик кучларга ўрин бермаслик билан характерланиши шубҳасиздир... Биз ҳеч кимнинг январь пленумидан кейинги сиёсатимизга зид бўлиб тушадиган антисоциалистик фаолият олиб боришига ҳеч қандай йўл бермаймиз».

Сиқаб кўрилмаган йўлдан тез ривожланиб бориш пайтида, деди сўзини давом эттириб А. Дубчек, муайян ноҳуш ходисалар ҳам табиий равишда рўй бердики, биз буни кўп марталаб кўрсатиб ўтган эдик. Кўпинча баъзи кишилар яхши ўйламай ҳаракат қилдилар, хато қарашлар ҳам пайдо бўлди. Қилинган ишларни ва баъзи софдил ўртоқларни ўринсиз қоралаш ҳоллари асабий муҳитда кўп марта рўй берди Айрим шахслар баъзи клубларни суиистеъмол қилишга, социал-демократик партияни қайта тиклашга ва шу сингари бошқа ишларни қилишга уриниб кўрабошладилар. Ана шу тенденцияларни, социал-демократик партияни тирилтириш йўлидаги уринишларни биз марксчи Коммунистик партия бирлигига, ишчилар синфи бирлигига жиддий халал берувчи номақбул сиёсий ҳодиса деб билдик.

Шу нарса равшанки, ҳозир ҳам социализмга қарши кучлар ва уларнинг қолдиқлари бизнинг ривожланишимизга ва Москва битимларининг бажарилишига зарар етказиши мумкин, деди сўнгра А. Дубчек. Республикамиздаги демократлаштириш жараёнига, мамлакатимизда социализмни мустаҳкамлашга ҳеч қачон хайрихоҳлик билан қарамаган империалистик кучлар бу ишда уларга тегишли мадад кўрсатган бўлур эдилар. Масъулиятсиз кучлар саросималик қўзғаб, оламларнинг асабини бузишга ва уларни сиёсий авантюризм йўлига тойдириб юборишга уриниб кўришлари мумкин эди.

Биз ўзимизнинг сиёсий йўналишимизда, деб таъкидлади у, бундан буён ҳам мамлакатимизда социализм чуқур илдиз отиб, бутун меҳнаткаш халқимизнинг иши бўлиб қолганлигига асослана берамиз. Нормаллаштириш жараёнида ишчилар синфининг роли ва активлиги биз учун айниқса муҳимдир.

Бизнинг халқларимиз социалистик халқлар эканлигини, бинобарин биз, коммунистлар интернационалистлар бўлганлигимиз туфайли ўз сиёсатимизга фақат ҳозирги кун нуқтаи назаридан эмас, эртанги кун нуқтаи назаридан ҳам қарашимиз лозимлиги батамом равшан эканлигини жуда яхши тушуниб турибмиз. Биз ўз ташқи сиёсатимизнинг стратегик йўналишини, ўзимизнинг социалистик мамлакатлар халқлари ҳамдўстлигига мансублигимизни интернационалистларча англаш бу сиёсатнинг мазмуни эканлигини ҳозир ҳам унутмаслигимиз лозим. Бизнинг республикамиз учун бундан бошқа йўл йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Гарчи биз жипслашув жараёни хусусида ўринсиз хом хаёлларга берилмаётган бўлсак ҳам, лекин бу жараён, умуман, муваффақиятли ўтмоқда. Бинобарин, сиёсатимизнинг худди ана шу стратегик йўналиши мамлакатдаги вазиятни мустаҳкамлаш белгиларидан биридир.

А. Дубчек шуни таъкидлаб ўтдики, аввало партиянинг бирлиги ва халқнинг партия раҳбарлигидаги бирлиги ҳозир нормаллаштиришдаги энг муҳим омилдир. Бу бирликни, деди у, социализмга муносабатдан, республикамизга, ўзимизнинг интернационал принципларимизга, Чехословакия Компартияси Марказий Комитети сўнгги пленумининг хулосаларини амалга оширишга якдиллик билан ёндошишга нисбатан бўлган муносабатдан бошқача тарзда тушуниб бўлмайди. Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг сўнгги пленуми ЧКП Марказий Комитети Президиумининг Москва музокараларидаги ҳаракатларини маъқуллади ва ҳозирги мураккаб вақтда коммунистларни конкрет вазифаларни ҳал қилиш йўлида бирлаштиришга чақирди.

ФУТБОЛ

НИҲОЯТ ҒАЛАБА

Кўп сонли ишқибозлар бу ғалабани жуда орзиқиб кутишганди. «Пахтакор» анчадан бери «саҳийлик» билан очко тарқатарди. Тошкентлик футболчиларнинг Куйбишевнинг «Крылья Советов» билан бўлган ўйинида иккита етук ҳужумчимиз — Э. Абдураимов ва Г. Красницкийлар қатнашмадилар. Ўйин олдидан ишқибозлар команда составида бу икки ўйинчининг йўқлигини кўриб (улар бетоб бўлиб қолишди) анча ҳаяжонландилар. Лекин йигитлар бўш келишмади. Улар ўрнини эгаллаган Х. Рахматуллаев билан Т. Исоқовлар умуман ўйинни яхши ўтказишди. Ярим ҳимоячи Б. Петухов билан Р. Юнусов дўстларини қўллаб-қувватлаб туришди. 48-минутда Х. Рахматуллаевнинг кучли зарб билан тепган тўпини дарвозабон Котляров қайтариб юборди. Т. Исоқовнинг такрорий зарбасини ҳам ушлаб қололмай, тўпни қўлидан чиқариб юборди. Б Петухов уни дарвозага йўналтирди. «Пахтакор» 1:0 ҳисобида ғалаба қозонган бўлса-да, турнир жадвалида ўз ўрнида қолди. Шу турда «Қайрат» ўз майдонида Москва торпедочиларини қабул қилиб худди пахтакорчилар сингари бир тўп киритиб, икки очко олишди. Энг сўнгги ўринда бораётган Кировобод футболчилари Ростов-Дон армиячилари билан ўйинни натижасиз дуранг қилиб очколарини 17 тага етказишди. Бошқа учрашувлар қуйидаги натижалар билан тугади: «Нефтчи»—«Торпедо» (Кутаиси) —2:1; ЦСКА—«Черноморец» — 2:2.

Ш. УМРЗОҚОВ.

ИСРОИЛНИНГ ИҒВОГАРЛИКЛАРИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ОММАН. 16 сентябрь. (ТАСС). Иордания ва Исроил қўшинлари ўртасида яна отишма рўй берди. Иордания ҳарбий вакилининг маълум қилишича, Исроил қўшинлари Иордан дарёси водийсида. Караме районида Иордания қўшинларининг позицияларига қарата тўплардан ўт очиб отишма чиқарганлар. Иордания қўшинлари жавоб ўти очганлар. Иордания тарафидан талафот йўқ.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Ўзбекистоннинг ҳамма районларида ҳаво очиқ келади. Шимоли-шарқдан секундига 3.7 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 25-30 даража иссиқ бўлади. Жанубда ҳарорат 32 даражагача кўтарилиши мумкин.

Тошкентда ҳавонинг очиқ бўлиши кутилади. Шимоли-шарқдан эсган шамолнинг тезлиги 3.7 метрга етади. Иссиқлик 26-28 даража бўлади.

АЖОЙИБОТЛАР

КАРЛ ЛИННЕЙ СОАТИ

Машҳур швед ботаниги Карл Линнейнинг ҳамма мавжуд соатларга сира ўхшамайдиган ғаройиб соати бор эди. Бу соат оддий гулхонанинг ўзи эди. Маълумки, баъзи гуллар бир вақтда «ухлаб», бир вақтда «уйғонадилар». Гулларнинг мана шу хусусияти Линней соатларига асосий «пружина» бўлиб хизмат қилган. Гулхонадаги гуллар қуёшга нисбатан шундай усталик билан жойлаштирилган эдики, кундузлари уларга бир қараб олиб, вақтнинг қанчалигини ҳатто минутигача адашмай айтиб бериш мумкин эди. Машҳур ботаник ўз кабинетининг деразасидан гулхоналарга салгина назар ташлаб, соат неча бўлганлигини аниқ айтиб берганида меҳмонлари ҳайрон бўлиб қолишарди.

ТОШ ТЕЗ ЎСАДИМИ

Ғарбий Сибирнинг Кулундин чўлида ажиб бир кўл бор. Кўлнинг ўртасида жуда баҳайбат тош қоялари қад кўтариб туради. Қояларнинг ён-атрофи сув ўтлари билан қопланган, тепаси эса оппоқ туз билан «безаниб» етади.

Маҳаллий аҳоли бу тошларни «кўл тоши» деб аташади. Улар тошлардан посёлкаларнинг пойдеворини ва ҳатто уйнинг ўзини кўтаришда фойдаланадилар. Қизиғи шундаки, одамлар тошни ташийверганлари билан у сира камаймайди. Хўш, бунинг сири нимада? Кўлнинг ўртасидаги тош жуда тез ўсар экан Маълум бўлишича, бу ғаройиботга нимё аралашган экан. Кўл сувида магний тузи кўп бўлиб, реакция натижасида сув остидаги қумлар тез тошга айланиб, «қурилиш материаллари»ни кўпайтириб турар экан.

Ўртоқ Қ. М. Муртазоевга

Қадрли Қаюм Муртазоевич! Отангиз Муртазо Мирзаевнинг бевақт вафоти муносабати билан Сизга чуқур таъзия билдирамиз.

Ўртоқларингиз

Бухоро область партия комитети ва область ижроия комитети область партия комитетининг биринчи секретари Ўртоқ Қ Муртазоевга отаси

Муртазо МИРЗАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

Редактор ўринбосари Ж. ЖАББОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31435. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалиги — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38879, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—65, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55

Б. № — 219. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02804.